ВІСНИК

VISNYK

THE HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXI, Ч. 6
YEAR XXXI № 6

ЧЕРВЕНЬ 1978
JUNE 1978

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE $ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Звернення Проводу ОУН: Євген Коновалець — символ епохи 1

Степан Бандера — Над могилою Євгена Коновальця 3

Богдан Лівчак — Полковник Євген Коновалець 6

Михайло Гікавий — Про дії полк. Євгена Коновальця 7

ВАКЛ — За національну свободу 9

Л. Рихтицький — Предвісники великої пожежі 12

Сл. п. Вячеслав Давиденко 14

Леонід Полтава — Про фільм „Голокаст" 15

Євген Маланюк — 25 травня 1926 року (вірш) 18

З відкритого листа В. Калиниченка 20

Американський консулят у Києві 24

Осторога перед „Юкреїнієн проз мануел" 24

Іван Левадний — Поет українського моря 25

Святослав Караванський — До совісті світу (вірш) 28

Петро Кізко — Прапор (вірш) 28

В. Гаврилюк — три поезії 29

Вірші Леоніда Полтави 29

До 100-ліття проф. Григорія Ващенка 30

Великодня писанка ООЧСУ — 1977 (продовження) 32

ВІСНИК

ЗВЕРНЕННЯ ПРОВОДУ ОУН

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ — СИМВОЛ ЕПОХИ

Життєпис Полковника — відомий кожному українському патріотові, а тим більше українському націоналістові. З приводу відзначування річниці Його геройської смерти сорок років тому, видвигатимуть поодинокі автори у світлі історичної оцінки багато фактів із Його багатогранного життя.

Полковник Євген Коновалець — це символ певної епохи визвольно-революційної війни — боротьби останнього шестидесятиріччя. Подібно, як ідеолог націоналізму й організатор військового діла того часу Микола Міхновський, як Кассандра того часу Дмитро Донцов, Євген Коновалець — Командир Осадного Корпусу Січових Стрільців у Києві стояв як непохитна скеля української ідеї й зброї серед хаосу антиукраїнських, соціялістичних, інтернаціоналістичних, марксистських ідей, які зводили на деструктивні проросійські манівці відважні зусилля Військових З'їздів, завжди наново повертаючися до ідеї міліції. А в тому часі москалі організували регулярну армію, притягуючи до неї найкращих царських генералів, щоб назад здобути Україну, як свою колонію. Полковник — своєю надзвичайною інтуїцією молодого старшини-командира — збагнув велику правду будови держави: без власної армії, без власної збройної сили немає влади нації на власній землі. Він був вірний цьому історичному пізнанню увесь свій життєвий шлях боротьби. Найкраща військова частина армії Української Народньої Республіки, Його Корпус рятував завжди суверенітет української держави. Полковник не змагався за форму, устрій держави. Він боровся за її суть: за суверенітет і незалежність. Ідеологічно й політично він був тоді близький Міхновському й Донцову. Його визвольна концепція того часу спиралася на засаду самостійности й соборности України. Тому він, розуміючи історичну правду, що ніколи визволителі не приносять визволення своїм „союзникам", але рабство, не схвалював союзу УНР з Польщею Пілсудського, який за ціну допомоги загарбав четвертину українських етнографічних земель. Концепція Полковника: ставка на власні сили нації. І він перспективно виграв. Полковник швидко й глибоко усвідомив собі, що західні держави розцінюють потенціял України як незмінне забороло проти Росії, тобто наче не мусять докладати зусиль, щоб приєднати Україну для свого табору, бо вона, мовляв, буде завжди боротися проти Росії, отже під тим поглядом є константною в міжнародніх змаганнях комуно-російського табору й західніх держав. Він, стратег концепції власних сил, узалежнював у своїх проєкціях перед західніми й своїми вирішними політичними чинниками питання збройного альянсу від передумови, що західні чинники будуть воювати за УССД, а не що тільки ми зупинятимемо навалу большевизму на Польщу, Мадярщину, Німеччину й будемо залишені на поталу большевицькому потопові. Так воно й сталося: дивізії ген. Безручка здійснили „чудо над Вислою", стримали банди Будьонного, а Польща Пілсудського в зрадливий спосіб заключила Ризький договір з Росією, поділивши, як в Андрусові, Україну. Наші ж армії забрав у полон польський зрадливий союзник. Політично-військова стратегія полк. Є. Коновальця давала шансу врятувати Україну перед большевицьким потопом, а також інші країни Европи. Його суверенна концепція, яка ставила Україну, як революційну проблему не лише Европи, але й Азії того часу, була зовсім чужа українським мінімалістам.

Коли Головний Отаман Симон Петлюра оправдано залишив віроломного союзника, Польщу, переїхавши до Парижу, і звідтам почав розгортати, вже згідно з концепцією Полковника, революційно-визвольну боротьбу за УССД на Рідних Землях України — гине смертю героя 1926 р. з рук Москви. Яка страшна іронія долі! 12 років після того, тобто в 1938 році, також у травні, на полі слави падає й сам Полковник, а ще 12 років пізніше, 1950 року, гине Головнокомандуючий Збройними Силами України — УПА — генерал Роман Шехевич-Тарас Чупринка.

Полковник, залишивши будь-які ілюзії польсько-української гри, організує з колишніх вояків своїх дивізій — Українську Військову Організацію, яка веде підпільну збройну боротьбу не лише проти Польщі, але й проти Росії! Проте ж, Полковник виразно бачить, що без ідеологічно-політичного підґрунтя сама технічно-збройна боротьба не має тривалих перспектив. Знову ж ідейно-політичне підґрунтя 1917/1921 рр. цілком збанкрутувало. Тому він визвольну боротьбу спирає на нову ідеологічно-політичну основу, на визвольний націоналізм. В 1929 р. творить Організацію Українських Націоналістів (ОУН), при чому УВО стає її бойовою референтурою.

Полковник висуває нові дороговкази: чотирифронтову боротьбу за УССД! Її прапор: націоналізм, як ідеологія боротьби усієї нації. В тому плані

він допомагає фінансово періодичним і неперіодичним виданням Дмитра Донцова. Він розбудовує ОУН на всіх землях України, а головно на Центральних Землях України й на ЗУЗ.

УВО нерозривно зв'язана з ОУН, тому слушно ствердив Степан Бандера перед окупантським судом, що він водночас Крайовий Провідник ОУН і Крайовий Комендант УВО.

Безкомпромісовість боротьби проти усіх окупантів характеризує постать великого Полковника. Він, вірний традиціям козацьких часів, ніколи не хотів прийняти номінації на генерала. Одним з найманкантніших виявів безкомпромісовости революційної боротьби ОУН є геройський акт Мацейка, що був актом відплати за нацифікацію ЗУЗ.

Крайова Екзекутива ОУН на Західніх Українських Землях після 1929 р. розгортала всебічну діяльність Організації на різних ланках життя нації: робітничому, хліборобському, шкільному; організувала саботажну акцію, нищення окупантського майна (палення скитр, дібр поміщиків і колоністів), масові страйки проти окупантського визиску українських робітників і проти експлуатації праці нашого селянина. Націоналізм увійшов у живе життя нації й полонив її. Він вріс у життя народу.

Полковник особливо дорожив молоддю, яка була чутлива до усіх болів і турбот народу. Усі її принципові вимоги він виповняв, бо він розумів душу молодих революціонерів. В основних справах Полковник завжди стояв на нашому боці — молодих фанатиків, що „рвалися з мотикою на сонце".

Головна його увага була зосереджена на Осередньо-Східніх Українських Землях. Київ — це була його вічна мрія. І за Київ, непересічний керманич національної революції, наклав головою.

Це відійшов від нас не лише Провідник революції, не лише великий організатор, не тільки всенародній авторитет, не лише співтворець державности 1918-1921 років, але високої якости міжнародній політик, який справу України, як революційну проблему не лише самої Европи ставив перед вирішними державними мужами того часу. Ніхто в той час серед українців не мав кращих міжнародніх зв'язків, як Полковник! Україна втратила Провідника революції, який упав на полі бою. Упав у найгрізніший для нас час напередодні другої Світової війни. Москва боялася його більше, ніж німецьких панцерних дивізій! Проте ж він залишив фанатичне й жертовне покоління тридцятих і сорокових років, яке пішло його слідами. Прийшли на його місце Степан Бандера, Роман Шухевич. Прийшов Акт 30 червня 1941 — Українське Державне Правління, Похідні Групи ОУН, УПА, кадри ОУН, УГВР, всенародне повстання 1942-1953, повстання в концтаборах і шести- і семидесятники, як дух від духа, кров від його крови!

Полковник духом серед нас! Доземний поклін, шана і честь, слава Йому — нашому Полковникові, якого ми любили й цінували понад усе! Зокрема ми — молоді революціонери!

Прийде час, коли в пантеоні України буде саркофаг і на ньому простий напис: Євген Коновалець. Вся нація знатиме, хто там спочиває й кому в мавзолею нація честь віддає.

Героям Слава!

М. п. у квітні 1978

ПРОВІД
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

****

АКТ 30 ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ

1. Волею українського народу, Організація Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України.

Організація Українських Націоналістів, яка під проводом її творця і вождя Євгена Коновальця вела в останніх десятиліттях кривавого московсько-большевицького поневолення завзяту боротьбу за свободу, взиває увесь український народ не складати зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена суверенна українська влада.

Суверенна українська влада запевнить українському народові лад і порядок, всесторонній розвиток усіх його сил та заспокоєння його потреб.

2. На західніх землях України твориться українська влада, — яка підпорядковується українському національному урядові, що створиться у столиці України — Києві.

Українська національно-революційна армія, що твориться на українській землі, боротиметься дальше проти московської окупації за Суверенну Соборну Державу і новий, справедливий лад у цілому світі.

Хай живе Суверенна Українська Держава!

Хай живе Організація Українських Націоналістів!

Хай живе Провідник Організації Українських Націоналістів — Степан Бандера!

Львів — Город, 30 червня 1941 року.

ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО

Голова Національних Зборів.

НАД МОГИЛОЮ ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

СТЕПАН БАНДЕРА

Двадцять років* — це звичайно невеликий відтинок часу в житті народів. Звичайно — але не це двадцятиріччя, яке лягло між теперішністю і трагічним травнем 1938 року. До нього не можна прикладати звичайної міри часу. Воно виповнене такими подіями історичного значення, що своєю вагою може рівнятися з цілими сторіччями інших епох. І всесвітня історія запише цей період назрівання, ходу і наслідків другої світової війни, як один з важливіших. А вже в історії українського народу й української землі це двадцятиріччя закарбувалося такими подіями і процесами, далекосяглими перс нами і трагічними потрясеннями, що їх було б досить на долю багатьох поколінь.

Цей власний багатий і важкий зміст того порівняно недовгого часу творить неначе призму, через яку ми можемо бачити події і постаті у далекій перспективі, не в сучасних, а історичних пропорціях. Чимало справ і проблем, які двадцять років тому полонили увагу народів, сьогодні виглядають дрібними і маловажними. Скільки відійшло у безслідне забуття постатей, що в той час стояли в центрі публічної уваги? Але ця перспектива часу, багатого на великі події і зміни, не тільки зменшує й нівелює картини. Вона теж відслонює і ставить на весь зріст такі постаті і справи, які здобули тривале значення і вплив у житті народу.

І ось стоїмо над могилою такого небуденного мужа, полковника Євгена Коновальця. Двадцять літ проминуло, як у цій чужинній землі, далеко від батьківщини, поховано тіло одного з найбільших синів України. Та всі бурхливі події, що бурунами котилися через Землі України і не залишили незаторкненою навіть цієї, здавалося б затишної голляндсь. країни, не змогли затопити, ні присипати пилом забуття пам'яті про Є. Коновальця. Вони немов підняли її на височінь, неначе очистили довкола неї виднокруг, так що вона виступає ще монументальнішою, ще світлішою на тлі нашої епохи.

Коли замислимося над питанням: чому це так, чому той час не прислонив тінню цієї постаті, приходимо до переконання, що це діється завдяки величі і вартости життєвого чину полковника Коновальця, завершеного Його смертю борця.

Євген Коновалець, комендант Корпусу Січових Стрільців — це одна з найбільших найсвітліших постатей у період будування і збройної оборони Української Держави 1918-20 років. Після знищення Української Держави і захоплення Земель України ворожою військовою навалою, Він стає основоположником, організатором і провідником націоналістичного, визвольного руху, оформленого найперше в Українській Військовій Організації, а згодом в Організації Українських Націоналістів, що продовжує національно-визвольну боротьбу за державну самостійність України революційним методом.

Змістом усього життя славної пам'яті Євгена Коновальця було повне самопосвяти і послідовне змагання за волю свого народу, за здійснення на українській землі, в українській державі християнських засад, загальнолюдських і національних ідеалів — волі, правди і справедливости. Невмирущість великої ідеї увіковічнює й опромінює пам'ять покійного Полковника, бо він зробив дуже багато для закріплення і перемоги цієї ідеї.

Організація Українських Націоналістів і весь національно-визвольний рух встоялися в боротьбі з большевицькою Москвою й іншими наїзниками на Україну, закріпили й поширили свої впливи в українському народі через те, що вірно і послідовно йдуть шляхом Євгена Коновальця.

Він навчив нас, як треба служити великій ідеї цілим життям. Визнаючи свої національні ідеали, згідно з вічними Божими законами, та відкидаючи все незгідне з ними, що накидає нам ворог, зокрема протихристиянський большевизм, український народ мусить вести за це боротьбу за всяких обставин, а не тільки у пригожій ситуації. Змагання за волю і правду, за Бога і за Батьківщину мусить бути головним змістом життя поневоленого народу, а не тільки засобом, дорогою до кращого життя в майбутньому, поскільки є вигляди на недалеке ося-

* Сл. п. Провідник ОУН Степан Бандера промовляв 25.5.1958 р. в Голляндії.

гнення цієї мети. Україна з уваги на своє геополітичне розташування, може тільки власними силами, власним змаганням здобути й втримати свою незалежність. При цьому вона виконуватиме важливу місію ширшого значення і для інших народів, здійснюючи та захищаючи універсальне гасло: „Воля народам, воля людині!"

Большевицька Москва добре оцінила незаступимість полковника Коновальця, як Провідника українських національно-визвольних змагань, українського націоналістичного руху. Вбиваючи Провідника, ворог сподівався не тільки обезголовити цей рух, але цілком його знищити. Та знищити Організацію Українських Націоналістів, спинити її боротьбу не вдалося большевикам навіть убивством її Вождя. Джерело її живучости і сили лежить у всьому народі і з нього приходить постійне відновлення і скріплення національно-визвольної боротьби та її дійових чинників.

Та передусім самому покійному Провідникові завдячуємо це, що навіть після Його трагічного загину ОУН не збилася з свого шляху й віднайшла свою самостійницьку пробоєвість у дальшому важливому й важкому періоді своєї діяльности. Полковник Коновалець, як керманич революційної боротьби проти окупантів Українських Земель, зокрема проти большевицької Москви, був так само висунений на ворожі знищувальні дії, як борці підпілля, і завжди це враховував у своїй праці. Особисто не устрашимий, він турбувався найбільше долею визвольного руху, якщо б Його не стало в живих. Для того Він намагався якнайбільше своїх ідей, напрямних і засад визвольної дії прищепити цілій Організації, всім її кадрам. Майбутнього розвитку світових подій і в зв'язку з ними умовин дальшої визвольної боротьби не можна з певністю передбачити на далеку мету і через те годі визначити відповідні конкретні пляни дії. Але те, що лише в тому напрямі можна було зробити, те полковник Коновалець зробив, щоб приготовити ОУН до правильної дії і боротьби в різних можливих ситуаціях.

Коли в 1941 році розгорілася між двома загарбницькими, тоталітарними імперіялізмами війна на українській землі та за її посідання, тоді ОУН, пам'ятаючи висновки Євгена Коновальця з ходу подій в 1917-1918 рр., дала почин і дійові рамки для активного виступу української нації на історичній арені. Проголошенням віднови Української Держави в червні 1941 року та будівництвом самостійного державного життя, засвідчено, що український народ у жадній ситуації не зрікається своїх прав господаря на власній землі і тільки пошанування цих суверенних прав України іншими народами і державами може бути платформою приязні з ними.

Коли гітлеризм недвозначно виявив свої загарбницькі пляни і колоніяльні методи супроти України, тоді ОУН, не зважаючи на трагічність двофронтової боротьби, перейшла до широких збройних дій, організуючи Українську Повстанську Армію.

Широка збройно-політична боротьба проти гітлерівського знищування України та проти поновної большевицької займанщини, яку розгорнула ОУН-УПА в другій світовій війні та в перші повоєнні роки, становить найвище піднесення українських визвольних змагань після 1917-20-их років. Організаційно-політичні основи і напрямні для того дав Організатор і Провідник націоналістичного руху полк. Коновалець.

Найбільш непригожі зовнішні обставини не дали змоги підняти всенароднє повстання проти большивизму і здобути державну незалежність України. Міжнароднє становище допомогло Москві кинути змобілізовані у війні армії на придушення визвольної боротьби України та інших народів, уярмлених большевизмом. Та ОУН-УПА не склала зброї й не припинила продовжувати боротьбу, йдучи слідами славної па-

УКРАЇНСЬКА ОКУПАЦІЙНА МАРКА?

Філателістична фірма „Джеймставн Стемпс КО". у Джеймставн, Н.-Й., 14701, реклямує поштові давні значки-марки із зображенням людей, які впливали на долю світу, як Черчіл, Айзенгавер та ін. У повідомленні сказано, що фірма має значки з різних країн світу: „Значки з Персії (Ірану), Китаю, України, Мелдівських островів та багатьох ін. країн світу".

Щодо України, то можна припускати, що йдеться про колоніяльну німецько-фашистівську марку із зображенням Гітлера та написом по-німецькому Ukraine, що курсувала в Україні під час зміни окупантів.

м'яті полковника Коновальця. Як він і інші провідники самостійницьких змагань з головним Отаманом Симоном Петлюрою у проводі, після заливу України ворожими окупаціями розпочали боротьбу революційно-підпільними методами, так знову ОУН-УПА під проводом Романа-Шухевича-Чупринки перейшли з повстанської тактики на підпільну.

Визвольна боротьба триває далі. Її незламність — це найпевніша запорука прийдешньої перемоги. Тепер цілий український народ захоплений націоналістичною ідеологією самостійности України та послідовної боротьби з безбожницьким і протинароднім большевизмом. Націоналістичний рух став всенароднім визвольним рухом. А впарі з закоріненням його ідей в народі живе і все більше поширюється пам'ять про його великого Провідника й Основоположника Євгена Коновальця. Даремні всі большевицькі намагання осквернити й вирвати з душі народу цю велику славу, так само, як не вдається ворогові знищити віри в Бога та інших національних святощів.

Сьогодні, як і раніше, можемо ствердити, що ворогові Бога, України й всього свободолюбного людства не вдалося знищити ОУН і українського визвольного руху вбивством його Основника й Провідника. Але одночасно усвідомляємо собі, що це величезна незаступима втрата, якої впродовж 20-ти літ понині не можемо переболіти. Розвиток і боротьба ОУН були б пішли ще багато краще і дальше, якщо б її далі очолював і нею кермував полковник Коновалець. Ворожа бомба вирвала Його з визвольного змагання якраз напередодні того періоду, в якому самостійницький фронт найбільше потребував Його, досвідченого й незаступимого політичного і військового керманича. Його героїчна смерть борця на найвищій і найважливішій стійці скріпила ще більше діючу силу націоналістичної ідеї, віру і завзяття українських націоналістів. Але втрата Його ніщо не вирівняє.

Коли стоїмо над могилою Того, хто був у нашому спільному змаганні Перший, Найбільший Єдиний, — то жаль і біль проймають наші серця з такою ж невтишною гостротою, як тоді, двадцять років тому, коли вперше, в різних обставинах і не одночасно, але з однаковою грозою поразила нас страшна вістка про загин Полковника. І час, який проминув від тієї пори та проніс понад нами стільки великих і важких героїчних і трагічних подій, — не в силі заглушити цього жалю.

А проте і цей жаль-біль не переходить у нас в одчай. Бо кріпить нас наша віра. Невичерпне джерело сили наших душ — християнська віра в Бога, Його справедливість і безмежну доброту, віра в безсмертність людської душі — дає нам певність, що наш невіджалуваний Провідник приймає участь у новому, вищому й незнищимому житті. З цієї самої віри черпаємо переконання про нерозривний зв'язок Його й інших поляглих борців за волю з нашими дальшими визвольними змаганнями. Цей зв'язок полягає не тільки на їхньому вкладі у визвольну справу за життя, але продовжується далі в інший, містичний спосіб. Розділені кордоном смерти, але з'єднані зв'язком віри, ідеї і любови — живі та померлі можуть собі взаємно помагати перед Богом і через Бога.

У двадцяті роковини смерти Євгена Коновальця прибули до міста Його загину сотні синів і дочок українського народу, щоб на могилі цього великого Українського Патріота, Борця і Провідника скласти вінки та вшанувати Його світлу пам'ять. Прибулі — це немов делеґація від цілої нації, яка зберігає пам'ять про свого Великого Сина в найбільшій пошані. Наші поминки, молитви і вінки висловлюють найщиріші почуття всіх вірних дітей України, а зокрема всіх активних борців і страдників за цю ідею, для якої жив і за яку поліг полковник Коновалець. Хоч тільки мала частина українських патріотів має змогу спільно вшанувати двадцяту річницю Його смерти, а багато навіть не знає цієї дати, одначе всі віддають найкращий поклін Його пам'яті вірністю Його ідеї. І кожний з нас добре завершить вшанування Його пам'яті, коли до молитви за вічне щастя Його душі дасть обітницю над Його могилою: іти Його слідами, все життя працювати щиро для добра України і боротися до загину за її волю. Щоб перемога великої ідеї і правди навіки закріпила пам'ять і славу їх великого Борця-Подвижника Євгена Коновальця.

Богдан Лівчак

ПОЛКОВНИК ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

(У 40-ліття смерти)

Рік 1938 був багатий на різні події внутрішньонаціонального життя на західніх Українських Землях і на Закарпатті, а також у широкому світі.

З таких загальнонаціональних подій треба згадати Ювілей Матірного Т-ва „Просвіта" в 70-ліття існування. Національні провідники, ніби передчуваючи, що грядуть якісь події, вирішили відсвяткувати 70-ліття Т-ва „Просвіта", не чекаючи на 75-ліття, яке припадало аж на 1943 р.

При кінці травня 1938 р. сколихнула український світ болюча вістка, що в Голляндії, в Роттердамі, на вулиці загинув Голова Проводу Українських Націоналістів сл. п. полк. Євген Коновалець. Перші вістки про це диявольське вбивство були дуже суперечні. Один висновок можна було зробити, що то була робота московських хижацьких рук, тих самих рук, які дванадцять літ раніше вбили Голову Української Держави в екзилі Симона Петлюру.

Невимовний жаль огорнув усіх українців.

Тріюмфували наші „сусідоньки", і ті, зі Сходу, і не менше ті — зі Заходу. Про московську гидру, то немає що й говорити: вона завжди прагне крови.

Ось який рафінований спосіб застосували московські бандити і їхні поплентачі, зараз по тім звироднілім вбивстві сл. п. полк. Є. Коновальця, щоб відвернути увагу голляндської поліції від справжніх вбивців:

Зараз по вбивстві зголосився до голляндської поліції публіцист-лівак Г. А. Тібен, який рішуче заявив, що це був атентат на нього. Заки поліція розбирала ту всю його вигадану й плутану історію, минуло досить часу, так що справжній вбивник мав змогу відпливти геть московським кораблем, який стояв у пристані.

Незрозуміла постава голляндської поліції, яка майже увесь тиждень тримала в таємниці вістку про ту жахливу експльозію. Це наводить на думку, що кривава московська гидра таємними дорогами впливала на хід досліджування цієї нелюдської справи.

Можна робити такий висновок, бо коли по трьох днях атентату, себто 26-го травня, появилася вістка в найбільше популярному щоденнику „Ніва Роттердамсе Курант", що це був атентат на політичну особу, то комісар роттердамської поліції Й. П. Рошбах, який провадив слідство — спростував вістку цієї газети, сказавши, що це є „вифантазувана брехня".

Також сам похорон тлінних останків сл. п. полк. Є. Коновальця відбувся в дуже таємничий спосіб. Крім п-і Ольги Коновалець, взяли участь у похороні ще такі особи: ген. В. Курманович, радник О. Тарновецький, Я. Оршан — керівник Націоналістичної Пресової Служби; також був на похороні литовський генеральний консул Петер Пенн.

Про сам похорон голляндці довідалися лише через два дні. І тоді, саме 30 травня, голляндська преса заговорила про політичний морд 47-літнього Провідника українського національного Руху в Україні полк. Є. Коновальця.

З того можна зробити дальший висновок, що московським опричникам ішлося про це, щоб їхній жахливий морд не викликав великого розголосу. Можна було сподіватися, що на похорон з'їдеться багато українців, а Москва цього не бажала.

Коли голляндська преса оголосила справжнє ім'я вбитого сл. п. Є. Коновальця, вістка ця дійшла до Львова і розійшлася по всій Галицькій Землі. По всіх містах Галичини відправлено Заупокійні Служби Божі і Панахиди. Незчисленні маси народу взяли участь у цих поминальних відправах.

Пригадую собі, як по цій трагічній вістці якось так самочинно майже всі студенти і взагалі молодь почали носити жалобні чорні стрічки на ювілейних відзнаках Т-ва „Просвіта". Це були малі жетончики, золоті або срібні, і на них ми, молодь, причіпляли вузьку чорну стрічку.

Здавалося б, цілком природна справа, що по померлій визначній людині проголошують дов-

шу чи коротшу жалобу. Та тут вийшло не так. Польська поліція почалася чіплятись до поодиноких осіб, мовляв це є жалоба по полк. Є. Коновальцеві. Не могли поляки забути його „вивротову" революційну роботу, ні Січових Стрільців, ні УВО, ні ОУН. Страхав їх явний вияв політ. симпатій української молоді, яка робила це з пошани до свого Провідника.

Але, як кажуть, нема злого, щоб не вийшло на добре. Внедовзі помер ген. Мирон Тарнавський — кол. Вождь УГА, якого величавий похорон відбувся у Львові. Тоді ми тим польським нахабам пояснювали, що це є жалоба по ген. М. Тарнавським. Навіть ті чорні стрічки доводили до люті „добродушну" польську „владзу", як це висловився один старший журналіст.

Нині, по стільки десятках літ, вглибившись у той минулий час творення української державности, можна сміло твердити: не будь Є. Коновальця і його найближчих співпрацівників, не знати, яка доля була б стрінула молоду, ще у зародку її творення, нашу владу там, у Києві над Дніпром. Майже всім тодішнім керманичам держави присвічувала „ідея" так зв. „клясової революційної свідомости", хоча М. Міхновський і С. Петлюра домагалися створення української збройної сили.

Січовики, полонені, вириваються з московських таборів, і за тисячу кілометрів, без жодного забезпечення, пробиваються у голоді й холоді до свого центру — до Києва, і там творять найбільше здисципліновану військову формацію.

Їхній клич: „Все для України — Україна понад усе!" давав їм наснагу перемагати найбільші перешкоди. І не мають жодного права усякого покрою людці, які теревенять про „поганізм". Як тоді Є. Коновалець і всі з ним кидалися у вир боротьби з кличем „Україна понад усе", так і їхні послідовники з молодшого покоління, на чолі з Шухевичем і Бандерою, зложили своє життя в ім'я цього ж клича: „Україна понад усе!"

Михайло Гікавий

ПРО ДІЇ ПОЛКОВНИКА ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

Євен Коновалець — основоположник і організатор українського війська, УВО та ОУН.

Вже в університеті Є. Коновалець був провідником студентів, революціонером-борцем за Український Університет.

Коновалець прибув до Києва по революції в 1917 р., з московського полону, як австрійський ляйтенант, і нав'язав близькі зв'язки з С. Петлюрою та д-ром Д. Донцовим і став їх великим прихильником.

Ще в Галичині Є. Коновалець був ворогом окупантів-поляків і сидів у криміналі за свою діяльність; був також ворогом москвофілів, які як і поляки були ворогами українців, нарівні з москалями.

У Києві Є. Коновалець зорганізував Курінь Січових Стрільців, який зліквідував большевицьке повстання в нашій столиці, по трьох днях проголошення IV Універсалу і охоронив УЦРаду та уряд від знищення.

У Києві 1918 р. відбулося засідання, з ініціятиви полк. Є. Коновальця, на якім були присутні С. Петлюра, М. Міхновський, д-р Д. Донцов, на якім обговорювалася можливість проголошення військової диктатури в Україні, але до того не дійшло, з різних причин.

Восени 1919 р., після умови Пілсудського з УНР, Корпус полк. Є. Коновальця був обезброєний польською армією. Деякі вояки опинилися в польських таборах, а полк. Є. Коновалець — у таборі в Луцьку, з якого скоро втік. Частині вояків вдалося перейти до Чехо-Словачини, або пристати до війська УНР, що повернулося з Зимового походу; дехто пішов додому, в Галичину. Багато вояків, а особливо з Галицької Армії, померли від пошести тифу у м. Винниці й околицях, головною причиною був брак медицини.

Основоположник війська і перший організатор і голова УВО і ОУН полк. Є. Коновалець був безкомпромісовим у боротьбі проти ворогів і окупантів України, рівнож проти партійщини і „отаманщини". Був великим соборником, який разом, з Гайдамаками, вояками з Наддніпрян-

щини, і Січовими Стрільцями провадив боротьбу не лише з большевиками, а з єдинонеділімцями-денікінцями — за Українську Самостійну Соборну Державу.

По приїзді до Галичини полк. Є. Коновалець заснував УВО, а в 1920 р. був ініціятором створення журналу „Літературно-Науковий Вістник" у Львові. Заклав фонд на розбудову журналу, з дорученням на головного редактора д-ра Дмитра Донцова, цілком поділяючи, визнаючи ідеологію українського націоналізму.

Вони часто зустрічалися в Києві в 1918-1919 рр., а на еміґрації переписувалися та зустрічалися в Парижі та ін. містах.

Перший голова і Провідник ОУН полк. Є. Коновалець зі своїми найближчими однодумцями роз'їжджали до різних держав, з пропаґандою ідей ОУН і націоналізму та для здобуття потрібних фондів.

У Краю, під окупацією СССР, полк. Є. Коновалець мав підпільників-однодумців. Із ними лише сам мав зв'язки, йому доставляли річні звіти.

Большевики завжди мали в пляні знищувати провідників укр. націоналістів, як своїх найбільших ворогів. Упав жертвою і полк. Є. Коновалець, якого розривною бомбою знищив у 1938 р. большевицький аґент Валюх в Роттердамі, передаючи йому пакунок, як звіт із Краю.

Так був підступно забитий вірний син Української героїчної Нації полк. Євген Коновалець, який довго боровся за УССД, спираючись лише на власні сили. Москва знищила Провідника і теоретика Українського Націоналізму, але не знищила ідей полк. Євгена Коновальця, які переможуть!

НІ ЗЛАМАНОГО ЦЕНТА „ІНТУРИСТОВІ" ТА ЙОГО АҐЕНТУРНИМ ФІЛІЯМ

У недалекій віддалі часу українці були свідками двох випадків, як то чекісти застосували провокації і репресії щодо туристів і гостей. Маємо на увазі справу Андрія Климчука, британського громадянина, народженого з матері англійки і батька українця. Провокації з валізками, безпідставне ув'язнення Андрія Климчука, незаконні допити іншого туриста — Ярослава Заяця, вербування до шпигунської діяльности. К. Варварова — американського дипломата українського походження, нав'язування участи в нацистських злочинах 15-18-річному юнакові, синові православного священика на Волині, інформації і свідчення багатьох туристів — українців про спроби вербувати їх на сексотів КГБ, збирати інформації про людей та установи в Канаді, місце їх праці і характер роботи тощо.

Шантажі, залякування, обіцянки і погрози, змушування батьків допомагати чекістам завербовувати власну їх доньку чи сина, і іншого роду злочини мусять викликати здорову реакцію. Ні одного зламаного цента в касу „Інтуриста" та його аґентурних філій, бойкот усіх збірних чи персональних поїздок до СССР і на Україну, відмова від купівлі посилок туди, доки не будуть звільнені усі затримані та інші туристи, не зважаючи на колір їх шкіри, національність і релігію; доки чекісти і КПСС не припинять щодо туристів і їх рідних провокацій, репресій і арештів, залякувань і погроз з метою: а) вербувати в агенти, б) допитувати про знайомих і членів різних товариств та організацій; в) забороняти відвідувати рідних у селах і містечках без супроводу чекістів; г) припинити російсько-червону дискримінаційну політику щодо України, а тим самим і щодо туристів-українців.

Солідарна постава в цих роду справах і навіть щодо відвертого бойкоту всіх совєтських імпрез, не дивлячись на їх вартість і характер, у порозумінні з іншими національними групами т.зв. „східнього блюку", за якийсь час принесуть позитивні наслідки. Москва дуже вразлива на пункті зменшення допливу долярів із закордону та виявлення її правдивого поліційно-кримінального обличчя.

СКАНДАЛ У ШКОЛАХ

У жовтні минулого року 120.000 учнів передостаннього курсу гайскулів на Флориді переведено через іспитові комісії, які мали вияснити, чи слушними є твердження, що стейтові школи випускають щороку пересічно 10.000 зовсім неграмотних учнів.

На іспиті з англійської мови, що тривав три години, учням дано таке просте завдання: виповнити аплікації про прийняття на роботу і прочитати по кілька етикеток на консервних баньках.

Наслідок цього іспиту, як заявив директор стейтової іспитової комісії Томас Фішер, були „дуже, дуже злі".

В Дювел Канті, що включає Джеконсвіл, 45% учнів передостаннього курсу іспиту не склали. В Стенто гайскулі з переважно чорним населенням іспит з математики склали лише 6%. Деякі вчителі твердять, що значна кількість неуспішних учнів ніколи не зможе опанувати елементарні знання з математики і англійської мови.

Багато молоді з Флориди переїздить до гайскулів у стейті Джорджія, де вимоги до освітнього рівня учнів далеко нижчі.

ЗА НАЦІОНАЛЬНУ СВОБОДУ — ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ ТИРАНІЇ

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАШІНҐТОНІ

В днях від 27 до 30 квітня 1978 р. у Вашінґтоні, в готелі Шорем-Американа, відбувалася міжнародна конференція Світової Антикомуністичної Ліґи. 440 делеґатів від 68 націй і 30 міжнародних організацій взяли в ній участь. Організатором конференції була Рада для Американських Справ, головою якої є проф. Роджер Пірсон. Він обраний президентом Ліґи на однорічну каденцію.

Головними промовцями на конференції були американські сенатори Джеймс Мак Клюр і Джейк Ґарн, віцепрезидент Ґватемалі Сандоваль, член німецького парляменту граф. Ґуйн. Конференцію відкрив почесний Голова Світової Ліґи д-р Ку Ченґ-канґ (національний Китай), а закрив новообраний президент Ліґи проф. Роджер Пірсон.

Доповідь голови АБН Ярослава Стецька в його відсутності (через хворобу) відчитав проф. д-р Степан Галамай. Тема доповіді **„Шлях ідеологічної перемоги над марксизмом і большевизмом".**

На пленумі представники від реґіонів: Північної Америки, Латинської Америки, Африки, Азії, вільної Европи й поневолених народів здавали звіти з політичної ситуації в їх реґіонах та проведеної праці. Звіт від поневолених народів здавала мґр Слава Стецько. Вона рівночасно заступала в Екзекутиві неприявного Ярослава Стецька, членом якої він є від усіх поневолених націй.

Конференція працювала пленарними сесіями й комісіями, які займалися: ґльобальною стратеґією комуністів, протидією Ліґи, топтанням людських і національних прав за залізною заслоною, а окрема комісія була для опрацювання кінцевого комунікату. Для цієї останньої комісії були обрані по одному представникові від кожного реґіону, очолював її суддя Ґревес з Міссурі, секретарем був полк. Ґолез з Філіппін. Поневолені народи заступала Слава Стецько. В комунікат комісія включила три суттєві пункти, запропоновані на письмі Головою АБН.

У конференції брала участь поважна група українців і представників від інших поневолених народів: Болгарії, Білорусії, Хорватії, Румунії, Латвії, Мадярщини, Литви, Куби. Україна, Болгарія, Білорусія, Хорватія, Литва й Румунія є повними членами ВАКЛ нарівні з державними націями.

Головою делеґації від України був проф. Степан Галамай, а членами були: проф. Михайло Кушнір, мґр Уляна Целевич, інж. Володимир Гладкий, ред. Володимир Мазур. Крім делеґації від України, є ще у ВАКЛ два асоційовані члени — Ліґа Визволення України й Організація Оборони Чотирьох Свобід України. Представниками від ООЧСУ були ред. Ігнат Білинський, інж. Богдан Федорак, Андрій Соколик, адвокат Аскольд Лозинський.

В склад Делеґації АБН входили: Голова — Слава Стецько (Україна) члени — д-р Іван Дочев (Болгарія), Талін Зарінс (Латвія), д-р М. Лябрада (Куба).

Паралельно до Конференції ВАКЛ відбувалася конференція ВАЯКЛ (молоді). Вона була відкрита 27 квітня. До Президії ВАЯКЛ були запрошені два представники від ВАКЛ — почесний голова д-р Ку Ченґ-канґ і Слава Стецько. Україну на ВАЯКЛ заступали: Оксана Дацків, Андрій Прядка, Ігор Зварич (тусмівці й сумівці з ЗСА), Левко Фіґель і Роман Домашевський (сумівці з Канади), АБН — Секцію молоді — адвокат Тарас Лисенчук (голова АБН — молодеча секція, Велика Бріґанія) і дві хорватки зі ЗСА. Мґр Борис Потапенко, — директор Українського Інформативного Центру, помагав у працях комісій ВАЯКЛ.

Українські мистецькі ансамблі: танцювальна група „Верховинці" з Ню-Йорку, чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії і сумівський Ансамбль Бандуристок з Детройту дали концерт у рамках конференції в суботу 29 квітня. Мистецький рівень ансамблів зачарував усіх учасників.

В рамках конференції були два прийняття — одно в Конґресі, а одно в сенаті ЗСА. Чергова конференція повинна відбутися через рік

у Латинській Америці.

Конференції ВАКЛ і ВАЯКЛ проходили під кличем „За національну свободу проти комуністичної тиранії". Резолюції в обороні України й поневолених народів (АБН) прийнято одноголосно Конференцією ВАКЛ.

Пресове Бюро АБН

XI КОНФЕРЕНЦІЯ ВАКЛ У ВАШИНҐТОНІ ВІД 27--30 КВІТНЯ 1978

ЗА НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

XI Конференція ВАКЛ прийняла одноду́шно наступну резолюцію:

Тому, що людство переживає духовну, етичну, світоглядну, релігійну, політичну й соціяльну кризу, якої джерело лежить у знеціненні вічних вартостей людини, родини й нації, віри в Бога, патріотизму й націоналізму, героїчного змісту релігії й героїчно-патріотичної концепції життя; і

тому, що під впливом большевизму визвольний націоналізм і героїчне християнство натавровується як „нацизм" чи „фашизм", чим робиться виключну прислугу большевизмові, комунізмові, марксизмові, воюючому безбожництву, і

тому, що визвольний націоналізм є принциповим запереченням і протиставленням до імперіялізму, колоніялізму, расизму, шовінізму, тоталітаризму, монопартійности; і

тому, що визвольний націоналізм як державно- і соціяльно-політична система ще ніколи не був здійснений у світі; і

тому, що націоналізм як патріотизм, спертий на релігійній моралі й трактуванні людини-одиниці як твору на образ Божий і як нерозривної частини братерської спільноти-нації, є єдиною ґарантією незалежности націй, народовладдя і здійснення людських прав і соціяльної справедливости в лоні незалежних держав у новій історичній добі; і

тому, що визвольна боротьба України й інших поневолених в СССР і в сателітних країнах націй за їхню національно-державну незалежність і здійснення в їх самостійних національних державах прав людини й соціяльної справедливости ведеться під прапором найсправедливішої ідеї нашої епохи: визвольного націоналізму, героїчного християнства та віри в Бога взагалі; і

тому, що талановиті українські літератори, мистці, вчені засуджені російськими комуністичними гнобителями до позбавлення творчости і за умов абсолютної тиранії й сваволі КҐБ вони не спроможні вільно творити українських культурних вартостей; і

тому, що репресії такі, як ув'язнювання в концтаборах за переконання й за творення духових вартостей, заборона писати й малювати, конфіскація вже створених творів і т.д., та інші різноманітні методи переслідування зросли з незмінною метою нищити українську культуру й духовість;

Отже XI Конференція ВАКЛ постановляє:

висловити свою солідарність і незмінно підтримувати визвольну боротьбу України й інших поневолених в СССР і сателітних країнах народів за їхню державну незалежність в їх етнографічних кордонах, та за людські права.

Всіми засобами підтримати останнє писемне прохання, вислане до Президента ЗСА ув'язненими українськими культурними діячами, такими як Валентин Мороз, Вячеслав Чорновіл, Іван Ґель і багатьох інших, щоб надати їм американське громадянство і вможливити всіми можливими заходами переслідуваним українським діячам виемігрувати у вільний світ, щоб вони могли свобідно продовжувати свою українську духову творчість, що є в інтересі культурного поступу всього людства.

Засудити московську політику, яка намагається творити якийсь штучний „совєтський" народ, і політику русифікації та денаціоналізації України й інших поневолених народів.

Засудити московську політику перемішування народів, депортації, та колективізацію господарства й цілого життя народів, як злочинний шлях нищення традиційних національних структур, що має метою створити хаос вартостей і понять, та довести до анархізації життя у світовому розмірі, щоб остаточно створити універсальну систему деспотизму, тиранії з Москвою, як центром світової імперії.

Вимагати від держав вільного світу, щоб вони зробили усіми можливими засобами тиск на Москву у напрямі звільнення усіх українських політичних і релігійних в'язнів на чолі з Юрієм Шухевичем, Валентином Морозом, Святославом Караванським, Ігорем Калинцем, Іваном Світличним, Іваном Гелем, Вячеславом Чорноволом, Оксаною Попович та зокрема усіх членів Організації Українських Націоналістів і Української Повстанської Армії, які від десятиліть караються по тюрмах і концтаборах, і щоб зліквідувати всі концтабори й психіятричні тюрми.

Вилинути на уряди вільних націй, щоб вони вимагали від ОН надання відповідного правного статусу в ОН революційній визвольній Організації Українських Націоналістів (ОУН), згідно з Декларацією ОН про деколонізацію з 1960/72, з Резолюцією ОН з грудня 1976 „про правну й моральну виправданість підтримки збройної боротьби поневолених народів проти колоніяльного ярма", та згідно з домовленням про „рівнорядне трактування бійців повстанських армій з бійцями регулярних армій" з червня 1977 року в Женеві.

ЗА НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ НАРОДІВ, ПОНЕВОЛЕНИХ БОЛЬШЕВИЗМОМ

Тому, що кожна нація в світі має право на свою незалежність і самостійність, згідно з Божими й людськими законами, включаючи загально прийняті рішення різними міжнародніми інституціями; і,

тому, що поневолені нації в совєтсько-російській колоніяльній імперії СССР і сателітних країнах засвідчили свою волю до національної незалежности і суверенного життя на їхніх територіях, в крові пролитій визвольній боротьбі й освяченій мільйонами жертв та ніколи не заперестали вести своєї боротьби: і

тому, що національно-визвольна боротьба поневолених націй за їхню незалежність і людські права є в інтересі всього волелюбного людства; і,

вона десятиріччями стримувала й ще стримує большевицькі орди від ще вільних частин людства; і

тому, що людські права членів поневолених націй ніколи не можуть бути здійснені (як учить історія всіх імперій світу), доки ль не здійснена передумова, тобто незалежність нації з демократичним ладом: і

тому, що беоґрадська конференція закінчилася повною невдачею для західніх урядів не лише тому, що західні держави визнали в гельсінському кінцевім документі незмінність кородонів, здобутих російською комуністичною аґресією в Европі, але й тому, що навіть згадку не лише про національні права, але теж про людські права, виключено з кінцевого комунікату беоґрадської конференції, —

Отже тому XI Конференція ВАКЛ постановляє:

вимагати від західніх держав, згідно з Хартією Об'єднаних Націй і Декларацією ОН про деколонізацію з 1960-1972 рр. і параграфами VII і VIII кінцевого документу Конференції про т. зв. Безпеку і Співпрацю в Европі, застосувати правні й політичні, економічні і всякі інші конечні заходи (як СССР робить це своїми танками і „кубинською допомогою" в Африці) з метою довести до деколонізації, тобто до розвалу російської імперії — СССР;

вимагати від західніх держав, згідно з резолюцією ОН з грудня 1976 про легальність всякої допомоги збройній боротьбі поневолених націй проти колоніяльного панування і згідно з договором у Женеві в червні 1977 про однакове трактування вояків повстанчих армій, які борються проти чужинецьких колоніяльних загарбників, з вояками регулярних армій, застосовувати ті самі засоби до націй за залізною заслоною;

вимагати від уряду ЗСА респектувати Публічний Закон ч. 86-90, прийнятий Конґресом ЗСА стосовно поневолених націй 19 липня 1959 р., яким Конґрес ЗСА зобов'язався підтримувати визволення України, Литви, Латвії, Естонії, Білорусії, Грузії, Вірменії, Північного Кавказу, Козакії, Азербайджану, Туркестану, Болгарії, Румунії, Мадярщини, Польщі, Чехії, Словаччини, Хорватії, Східньої Німеччини, Албанії, і всіх націй поневолених російським імперіялізмом і комунізмом, таких як Куба, В'єтнам, Північна Корея, Камбоджа і Ляос та утотожнити себе з ціллю відновлення їхньої національної незалежности і свободи;

апелювати до президента й уряду ЗСА, щоб концепт національних і людських прав став інтеґральною частиною закордонної політики ЗСА, як марксизм, ленінізм, комунізм є інтеґральною частиною совєтсько-російських плянувань і дій. Національні і людські права мусять бути політичним складником американської закордонної політики, а не ґуманітарною програмою;

підкреслити, що в сучасній епосі розвалу імперій і творення нових національних держав у світі (як це доказують самі ОН, яких членство зросло п'ятикратно від їх заснування), остання колоніяльна імперія — СССР не може бути, і не сміє бути зберігана;

трактувати розвал російської імперії і комуністичної системи як конечну передумову для здійснення людських прав і фундаментальних свобід;

вимагати від усіх вільних націй застосувати всі можливі засоби тиску на Москву стосовно ліквідації концтаборів і психіятричних тюрем, звільнення усіх політичних і релігійних в'язнів, припинення русифікації й всякого національного, політичного, соціяльного і релігійного гноблення, знести колективізацію і державний тоталітаризм усіх аспектів економіки, і передусім забрання російських окупаційних військ і комуністичного апарату терору з усіх поневолених країн, що вможливить їм відновити їхню національно-державну незалежність і демократичний лад.

ЛИСТИ ДО „НЮЗ ВОРЛД"

Нюйорський популярний новий щоденник „Нюз Ворлд" надрукував у числі з 5.5.1978 р. відкритого листа Марії Андрейко з Волкер Воли, Н. Й., — відгук на поміщений у тім часописі „лист", підписаний як „Богдан Хмельницький" (з 26.4.1978). У листі бравої українки читаємо:

„Лист у Вашому часописі, з підписом „Богдан Хмельницький" — це фальшивка! Хто б того листа не писав, це аґент СССР. Як я розумію справу, КҐБ добре діє в ЗСА і активно працює в напрямку „розділяй і пануй".

„Я перевірила з родичами жителів району Флашінґ, і ніхто не чув про те, щоб комусь духовники казали вдягати Давидову зірку".

„Українці важко пережили свій „Голокаст" у 1930-х роках, вчинений комуністами, але це не спонукало Франкліна Д. Рузвельта у його спонзорстві визнати СССР у 1933 році".

Гратулюємо шановній Авторці листа і дякуємо Редакції „The News World" за його публікацію!

Л. Рихтицький

ПРЕДВІСНИКИ ВЕЛИКОЇ ПОЖЕЖІ

Може прийдеться колись історикам стверднти, що визволення України, а тим самим розвал російської імперії почався з хвилиною коли російські армії вийшли із так званих традиційно окупованих територій на зудар із новим для них світом, наприкінці другої світової війни. Перший опір поставили їм на західніх територіях України Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія. Безперечно, Україна вступила у повну війну із Росією вже у 1918 році, але у неї мало було надій на визволення під окупацією переважних російських сил, в системі загального кривавого терору, який позбавив українську націю політичного та інтелектуальнсго проводу на цілі десятиріччя.

І саме тому зудар ОУН і УПА із російською навалою став в історії поворотним пунктом у ситуації на Сході Европи. Насамперед світ побачив, що навіть горстка рішених на все людей може так успішно вести боротьбу проти російських полчищ, що москалям треба було вперше від лихопам'ятного Андрусівського договору шукати собі союзників для поборення українського визвольного руху.

Так прийшло до горезвісного союзу Польщі, Чехо-Словаччини і СССР для боротьби проти УПА. І хоч явна боротьба України завмерла на полі бою, історичне колесо, зрушене українцями, стало котитися невпинно в напрямку повного розвалу червоної фашистської імперії. Ця сама Польща і ця ж Чехо-Словаччина незабаром уже самі повставали проти російської кормиги, зірвалась до явного бою й Мадярщина, та сама Мадярщина, що колись видала із себе большевика-русофіла Белю-Куна, та сама Мадярщина, що ще так недавно помагала Польщі нищити весну Карпатської України. Зірвались до бою в Берліні східні німці, і, хоч і їх рух здавлений був російськими танками, це не стримало югославського комуніста Тіта відверто порвати свої зв'язки із Москвою, показавши цілому світові, що російська імперія таки не є всевладна. І хоч щоденні події настроюють нас різно до політичних кроків західнього світу супроти Росії, треба усвідомити, що в усій системі російської імперії під натиском визвольних сил поневолених народів постали щілини тим важливіші, що, крім звичайної боротьби, вони принесли із собою ріст нових ідей, цілковито протилежних ідеям цієї імперії. На очах нашого ще покоління скрахували ідеї російського слов'янофільства, скрахували ідеї загального православ'я під російським проводом і на наших очах розсипалась у порох сенсаційна колись ідейна будівля марксизму-комунізму. На цьому місці виросли ідеї повного політичного і фізичного націснального визволення, виросли ідеї Антибольшевицького Блоку Народів, ідеї об'єднання боротьби посдиноких поневолених народів проти спільного ворога — і треба нам, українцям, ствердити із повною сатисфакцією, що перед у цій боротьбі веде Україна, хоч через те несе вона і найбільші жертви.

Що колесо історії йде на розвал російської імперії, стало ясно навіть таксму російському націоналістові, як Солженіцин, який у своєму листі до кремлівських вожак, вже за кордоном, остерігав їх, що вони ведуть Росію до повного падіння і радив позбутись окупованих територій та зосередитись на праці для добра самої Росії. Історія вчить, однак, що ще ніколи жодна імперія не послухала розумних і логічних порад: не послухає їх і російська. А нам доводиться спостерігати із ростучим вдоволенням та просто інтелектуальною цікавістю процес повного розвалу Росії і грядучої катастрофи російського народу, що його на манівці завели його власні царі, білі і червоні.

Недавно появився у самвидаві маніфест вірменських патріотів, — через повні чотири роки після того, як українські борці на Волині уклали політичний маніфест для визволення України і після того, як український інтелектуальний світ в особах Дзюби, Мороза і Чорновола кинув ідейний виклик Москві, мобілізуючи маси українського народу до боротьби проти Росії. За українцями пішли поляки, проголосивши в жовтні минулого року маніфест з критикою свого уряду, як вислужника Москви і з критикою цілої політичної системи Со-

вєтського Союзу. Тим часом у Франції появилась група інтелектуалістів, колишніх ідейних комуністів, які прозріли і опрацювали науково причини повного краху марксизму, назвавши його фантастичною утопією, яка не може мати жодного застосування в політичному житті, а коштувала світові таких жахливих жертв.

А сце приходиться відмітити знов дві події, що своїм значенням виходять далеко поза рамки звичайних пресових звідомлень, зокрема, коли взяти під увагу аспект їх історичної неминучости в розвитку грядучої перебудови цілої Східньої Европи. Перша з них — це маніфест східньонімецьких комуністів, опублікований у часописі „Шпіґель" в Західній Німеччині. Цей маніфест проголошує створення підпільної партії східньонімецьких комуністів, спрямованої проти російської окупації і російської імперії, яка, за словами маніфесту, „не знала ані Реформації, ані Раціоналізму, ані ліберальної цивілізації і, створивши суспільство пересякле передхристиянськими мітами і великоросійським націоналізмом з додатком антисемітського, антидемократичного і антинаціонального способу думання, вислову і поведінки . . . може викликати тільки відразу у Західній Европі". Далі маніфест стверджує, що „сталінізм, це не було збочення, це є суть системи . . . і ця варварська система спричинила після 1945 року серед комуністів в СССР і в анектованих східньоевропейських державах більше людських жертв, аніж гітлерівський фашизм і війна".

А ми спитали б німецьких комуністів: як до 1945 року? Був це може рай на землі для України і інших поневолених народів, тоді коли Роза Люксембурґ і Карл Лібкнехт ущасливлювали німецький народ своїм комунізмом? Та на ці питання історія сама дає відповідь. Гарно, що німецькі комуністи прозріли щодо суті російської імперії, було б ще гарніше, щоб вони також прозріли щодо суті комунізму, як це зробили французькі молоді вчені.

Тепер відмітимо ще одне явище, по своїй суті важливіше, як маніфест пробуджених німецьких комуністів. Так, як досі, в Україні прапор боротьби за визволення піднесли і тримали українські інтелектуали-філософи, поети, письменники і юристи, а тепер підіймає голову і українське робітництво. Наколи відносно невелику національну групу інтелектуалів можна фізично навіть знищити, як то робив Сталін, розстрілявши Українське Відродження в 30-их роках, то не можна цього зробити з українським робітництвом, яке становить половину українського народу. І власне тому цей робітничий рух такий важливий, що саме робітники були основною базою російського комунізму — і робітничих мас не вдалось нам у 1918 році прихилити на бік боротьби за самостійну, національну Україну. Тепер же просипаються і робітники і, якщо до цього додати, що українські селяни, вже хоч би через саму колективізацію стали ворогами Росії, то можна сказати, що вперше в історії від часів зриву Хмельницького наш цілий нарід стає до боротьби за волю України.

Що сталося? В Донецьку, у серці промислового району України, українські робітники, Володимир Клебанов, Валентин Поплавський та Варвара Кучеренко заложили вільну профспілку робітників при співучасті 47 активістів і понад 200 осіб, що стали членами спілки. У своєму зверненні вони домагаються підтримки Міжнародньої Робітничої Спілки, яка є аґенцією Об'єднаних Націй, і закликають усе робітництво Совєтського Союзу єднатись із ними. Це — величезна тріщина в совєтській системі. Військо не стріляє до робітників, а спеціяльні відділи КҐБ не є аж такі численні, щоб дати собі раду з робітниками. І, як бачимо, знов Україна дала перший почин. Історія пишеться на наших очах. Нехай ця свідомість не залишає нас тут, на еміґрації, ні на хвилину, бо там, в Україні йде боротьба також і за нашу долю, за майбутнє наше і наших дітей.

$64 000 за „скульптуру" . . .

У Вашінґтоні, Д.К., перед новим будинком Департаменту освіти, здоров'я і соц. обезпечення покладено — за рахунок платників податків — так зв. скульптуру: три помальовані на червоно сталеві штаби, що розходяться в різні сторони (довжиною 21 фут). Директор архітектурного відділу того Департаменту Дон Міллер сказав: „Не запитуйте мене, що та штука означає. Я не знаю" . . .

Означає те, що Департамент задурно викидає громадські фонди на антимистецтво.

Провід Організації Українських Націоналістів з невимовним смутком повідомляє членство ОУН та все українське громадянство, що в четвер 27 квітня 1978 року в Ню-Йорку помер на удар серця провідний член ОУН і визначний діяч різних Організацій Українського Визвольного Фронту, видатний мово- і літературознавець, автор численних праць на мовні й літературні теми, знаменитий націоналістичний публіцист і автор

сл. пам. ВЯЧЕСЛАВ ДАВИДЕНКО

Покійний народився 27 липня 1905 р. біля Харкова в родині директора гімназії в Харкові Василя Давиденка й Тимофії з священичої родини Буткевич. Після здобуття диплому лісовода, Покійний вписується на літературний факультет Інституту народної освіти. В часі „українізації" молодий Вячеслав із патріотичним запалом кидається у вир культуротворчої роботи: викладає українську мову по різних установах, є мовним редактором „Української радянської енциклопедії", для різних видавництв робив переклади і був мовним редактором. У 1928 році одружився з відомою письменницею Аллою Коссовською.

Під час німецької окупації України сл. пам. В. Давиденко, переїхавши до Галичини, нав'язує контакти з українським націоналістичним революційним підпіллям. Тут він активно включається у визвольну двофронтову війну ОУН-УПА. Як народженець Харківщини, нав'язує контакти до українців зі Східньої України й приєднує їх до визвольно-революційної боротьби. Він працює викладачем і пропаґандистом в УПА, провадячи політосвітнє навчання з молодими повстанцями. Оперована нога не дозволила йому ділити важке повстанське життя, яке по деякому часі був змушений покинути. Брат Покійного гине геройською смертю в лавах УПА. Вячеслав перебрав від імени брата-героя відзначення УПА після смерти брата.

Після 2-ої Світової війни опинився в Гайденаві і зразу включився в організаційну, суспільно-громадську й культурно-освітню працю в Німеччині. До ЗСА виїхав з дружиною 1950 року і повних 20 років працював редактором щоденника „Свобода". Покійний був головним редактором місячника „Вісник ООЧСУ", збагачував українську політичну думку своїми блискучими глибокими статтями та був мовним редактором багатьох націоналістичних видань. Був головою Українського Термінологічного Інституту, членом Управи АДУК-у й інших наукових і літературних інституцій.

До кінця свого багатого на творчі зусилля й трудолюбивого життя був активним членом ОУН, довгі роки займав високі провідні функції в ОУН та в Організаціях Українського Визвольного Фронту. Фізичні болі, які останніми роками мусіли бути сильними, не зломили ні духа, ні жертовної працездатности Покійного. Він був прикладом, гідним до наслідування.

Як довгорічний член Проводу ОУН і Головної Ради ОУН, був автором низки офіційних документів і зокрема автором праць ОУН для Воюючої України, що було Його особливим завданням, з якого вив'язувався з питомою Йому солідністю і дискретністю.

Людина великої, благородної, високо гуманної душі, незвичайної інтеліґенції, твердих націоналістичних засад, безкомпромісового революційного націоналістичного світогляду, смерть якої є великою втратою для революційної ОУН!

Покійний належав у своїй духовій творчості до послідовників Дмитра Донцова.

Похорон відбувся у вівторок 2 гравня на цвинтарі св. Андрія в Бавнд-Бруку.

Опечаленій важким горем Дружині і Рідним сл. пам. Вячеслава висловлюємо наше глибоке співчуття.

Вічна і славна Йому пам'ять!

ПРОВІД
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

СОВЄТСЬКИЙ „МИСЛИВЕЦЬ-УБИВЦЯ"

Секретар оборони ЗСА Гаролд Бравн потвердив журналістам те, що вже віддавна підозрівали експерти: совєтські науковці конструюють сателіт п. н. „мисливець-убивця", який зможе виходити на орбіти американських сателітів і їх знищувати.

Гаролд Бравн заявив: „Совєти мають операційну здатність збивати „деякі" наші сателіти і таким чином розпалити космічну війну".

„Мисливець-убивця", згідно з даними американської розвідки, має форму жука 10 футів завдовжки і 3 футів завширшки, устаткований високочастотними радіоантенами і невеликим інфрачервоним пристроєм, який з поміччю радара переслідує свою „жертву". Це — фактично космічна бомба, яка вибухає, наблизившись до цілі. „Мисливці-убивці" призначені в основому для нищення американських сателітів-розвідників — „великих птахів" 10 тонн вагою.

В Америці приспішено працюють тепер над конструкцією сателіта, що обороняв би розвідчі сателіти проти совєтських „мисливців-убивців". Ці оборонці-сателіти будуть озброєні лазерними променями, які розтоплюють метал за одну мільярдову частину секунди.

Леонід Полтава

ПРО ФІЛЬМ "ГОЛОКАСТ"

У 1933 р. червона Москва виморила голодом 6 мільйонів українців, якраз 45 років тому.

Під час Другої світової війни фашистівський Берлін винищив 6 мільйонів жидів у Європі шляхом розстрілів і газових камер (їх дані).

Про штучно викликаний голод в Україні немає фільму, ні українського, собі на шкоду, ні чужого.

Про винищення жидів було багато фільмів, у тому цінних документальних, а тепер до тієї серії долучився фільм під наг. „Голокаст" продюсера Г. Бродкіна, режисер М. Чомкін, зворушлива музика композитора Мортона Гелда. Фільм, що скорше нагадує епізоди з кінохроніки, хоча добре виконаний акторами, був поставлений за романом Джералда Гріна. В розумінні часу демонстрування на екрані — це фільм-ролетень: показ тривав майже 10 годин (на телевізійному каналі № 4 в Ню Йорку, в квітні 1978 р.), не враховуючи комерційних оголошень, які неприємно і боляче вражали сміхом розгодованих реклямних людей після трагічних сцен, що їх бачили мільйони глядачів.

Як достовірно відомо з історичних документів, той, хто складав пакт миру з кривавим Сталіном, плянував спершу тотально винищити в Європі жидів і циган, потім українців і частково поляків. Взагалі, решта Евпропи й ін. загарбаних країн мала б працювати на „Великий Райх", стати рабами.

На сумній історії жидівської родини лікаря Вайса в Берліні автори фільму старалися показати жидівську трагедію з часу Другої світової війни. Це справді жахлива трагедія. Однак, дозвольте нам співчувати по справжньому тим, хто й нам співчуває. Жиди й українці в одному лише прикладі цілком порівняні: 6 млн. українців загинули з голоду — і 6 млн. жидів загинули від куль і газу.

Але перед тим і після того українці ще і ще масово гинули: в обороні власної Держави у формі УНР в 1917-20 роках, коли, до речі сказавши, в лавах окупаційної московсько-червоної армії було багато жидів-комісарів; в обороні права на землю проти колективізації вже в „УССР", коли ЦК КПСС наказав організувати штучний голод в першу чергу в Україні й на Кубані; в обороні рідної мови і культури, коли за наказом Москви були зліквідовані лише за сталінського періоду понад 200 українських поетів і письменників, а десятки тисяч патріотів опинились на засланні; в обороні права на існування — всупереч волі Гітлера, який віддав Закарпаття мадярам-союзникам — незалежної, державної Карпатської України; гинули українці сотнями і сотнями тисяч від голоду й холоду в німецько-фашистівському полоні, бо масово здавались, не бажаючи воювати за комунізм; десятки тисяч українців загинули від голоду в таборах „ОСТ", забрані силою на каторжну працю до Німеччини; тисячі загинули у гітлерівських концтаборах, куди були кинені й Провідник ОУН Степан Бандера, Прем'єр проголошеного проти волі брунатного Берліну — Українського Тимчасового Уряду у Львові в червні 1941 р. Ярослав Стецько та багато ін. українських патріотів, противників Берліну й Москви; гинули від фашистівських куль письменники, культурні діячі, націоналісти-патріоти, як Ірлявський і Теліга (поетеса-жінка), Рогач та ін. в окупованому фашистами Києві, М. Пронченко в Дніпропетровському, П. Остап біля м. Ромен; гинули від розстрілів, як у м. Станиславові в Зах. Україні (дивись фото з розстрілу українців у книзі „Наш театр", НТШ, Ню-Йорк, стор. 741). При чім, гинули не мовчки, не як худоба, що її ведуть на заріз, а з останнім криком „Слава Україні" або „Хай живе вільна Україна!" Гинули українці і в лавах героїчної Української Повстанської Армії, що боролась проти фашистів і комуністів, за незалежну Україну. Врешті, гинули українці за те, що переховували жидів.

Але просто собі порівнювати числа жертв не можна: українців понад 40 мільйонів, жидів значно менше; український народ має власну землю, дармащо тимчасово загарбану Росією — жиди не мали (була окупована арабами й ін.).

Частина українців була настроєна проти жидів не через комуністичну чи нацистівську пропаґанду, не через відоме московське „Бєй жідов, спасай Росію", а лише тому, що жиди, як бездержавний народ, постійно підтримували сильніших, а в умовах окупованої України це означало — росіян або поляків та ін. окупантів. Не могли деякі українці забути й соціяльно-економ. визиску деяких безсовісних жидів -орендарів. Деякі українці не могли забути того, хто, якої нації був Літвінов-Фінкельштейн, Лейба Троцький Лазар Каганович та багато ін. комуністів, а комунізм на теренах СССР рівнозначний з окупацією.

І все таки в своїй масі українці, як нація, не лише не вбивали безборонних жидів під час Другої світової війни, а часто переховували, співчували, давали втікачам харчі. У таборі примусово вивезених гітлерівцями на працю в Берлін „остарбайтерів" на Бессемерштрассе з 1943 р. до кінця війни жила жидівка Хана з Наддніпрянщини. Всі понад 400 українців та 2 чи 3 кабардинці знали, що вона жидівка, і ні один не видав її фашистам: за порадою старшого віку козака з Кубані, якого всі називали в тому таборі батьком, люди підтвердили, що вона — грузинка (дівчина дуже відрізнялась зовнішністю від українок), і так вона пережила „голокаст" та напевно повернулась додому, якщо не загинула від бомб у Берліні (автор статті перебував у тому таборі до втечі з Бессемерштрассе).

Що ж ми бачили у фільмі під назвою „Голокаст"?

Ще в жодному закордонному фільмі не було стільки разів названо Україну й українців, як у цім. Щоб показати українців у неприязному дусі, автори кинули юнака Руді Вайса із Берліну аж до Чехо-Словаччини, а потім аж на Україну, де він став членом жидівської (червоної) партизанської групи (такі напевно були в районі Житомира і Бердичева, де існувала особливо велика концентрація жидів на Україні з давніх часів, і також за Сталіна). У фільмі показано колону „української поліції" в німецьких уніформах, яку розбили жиди-повстанці, а сам Руді застрілив одного, який прохав не вбивати. Перш за все, поліція — це не увесь народ. Поліція була й буде при кожній окупації (так само, як були капи-жиди й забивали на смерть братів-жидів у фашистівських концтаборах). Подруге, якщо між поліцаями був юнак, батько якого загинув від куль ГПУ, ЧЕКА або НКВД, де начальником відділу в даній місцевості був комуніст, жид по національності, — то й того поліцая можна зрозуміти: він мстився за смерть батька. Але в принципі — поліція лише виконує накази режиму. Деякі українці дійсно ішли в нечисленні поліційні загони, щоб не потрапити на каторжну працю до „Великонімеччини"; деякі ішли для того, щоб винищувати червоних, совєтських партизан, які грабували ночами мирне населення і стріляли українців-патріотів, зокрема націоналістів. Руді не запитав українця-юнака, якого він застрілив, чому той потрапив до поліції? І не можна його обвинуватити в тому, що не запитав — не такий був час і обставини. Якщо ж Руді Вайс був у со-

МІЛЬЙОНИ АМЕРИКАНСЬКИХ ДІТЕЙ ЖИВУТЬ У СТРАХУ

Мільйони американських дітей бояться оточення, в якому вони живуть — вони страшаться самі виходити на вулицю і з жахом очікують на „когось", хто має вдертися до їхніх мешкань. І цей страх, твердять дослідники, охоплює не тільки дітей, які мешкають у „ґеттах", але також дітей, мешканців передмість, населених громадянами середньої кляси, що мають власні будинки і сторожових собак.

„Наші діти кажуть, що їх страшить оточення, і вони хотіли б змінити місце проживання, — заявив д-р Ніколас Зілл, професор Темпл університету, який інтервенював 2.258 дітей віком від 7 до 11 років. — Понад дві третини їх, 67%, заявили, що вони бояться „злих людей", які можуть вломитися в будинки їхніх батьків, а одна четверта боїться виходити з дому, щоб їх не викрали або не ушкодили. 63.4% опитаних дітей заявили, що вони почувають себе в небезпеці, бавлячись на вулиці або на подвір'ї, бо їх можуть побити або пограбувати".

Д-р Зілл твердить, що цей страх дітей подібний до страху тварин перед громом або блискавкою. За його обрахунком 12 мільйонів дітей боїться, що щось страшне може статися вдома, а 4.5 мільйона — на вулиці.

Д-р Зілл з жалем констатує, що великий відсоток дорослих сприймає злочинність як „необхідний складник міського побуту". Вони вважають за нормальну річ прогоничі та ланцюги на дверях і навіть алярмову систему.

вєтських партизанах, то він був ворогом українського народу.

Ніякої рації і тіні правди немає у кінофразі у фільмі „Голокаст", яка звучить приблизно так: „Якщо ти потрапиш до українських повстанців, то загинеш".

Українські повстанці — це Українська Повстанська Армія. Її мета — незалежна Українська Держава. Головний Командир УПА ген.-хор. Тарас Чупринка — Роман Шухевич сам чудом врятувався від ґестапівських рук на двірці у Львові ще перед тим, заки очолив УПА. Є багато свідчень, що в лавах УПА були лікарі-жиди, були санітари і зв'язкові. До всього, УПА не діяла в районі Києва.

Згадана фраза — антиукраїнська. Вона применшує значення фільму, знижує його достовірність, історичну важливість. І того не рятує друга кінофраза про українця, який є доброю людиною — він врятував 20 жидів. Треба було б давати в уста героїв цього фільму забагато фраз про рятування жидів саме українцями, і не тому, що вони — жиди, а тому, що слов'янське серце не могло погодитися з ідіотичним винищуванням безневинних людей, зокрема жінок і дітей жидівського чи циганського роду. Українці в своїй масі знали, що ті жиди, які були комісарами, директорами, поліцаями і доносчиками на українців за совєтської влади, повтікали в перші місяці війни на схід, із совєтами. Залишалися головно ті жиди і їх родини, які разом із українцями терпіли нестачі й утиски, моральні, національно-культурні й політичні, в передвоєнному СССР — тюрмі народів. Саме таких, за виключенням залишених у червоній партизанці, винищували гітлерівці.

Беззаперечно стверджено, що в Бабиному Яру біля Києва загинули тисячі не лише жидів, а й українців, росіян та людей ін. націй. У фільмі сказано лише про жидів. Якщо говорити-показувати правду, то всю, бо півправда це також неправда. Совєти написали на пам'ятнику в Бабиному Ярі тільки „Жертвам нацизму". Росія знала, що вона мусить на першому місці поставити жидів, на другому українців і лише на третьому русскіх. Тому не подала націй. Росія — у минулому жандарм Европи, ставала в ті часи жандармом світу. Її націонал-шовінізм перевищував і нині перевищує у цім розумінні навіть фашизм.

Коли б українці в так зв. УССР були господарями на своїй землі, напевно на пам'ятнику в Бабиному Ярі був би інший напис, і великі жидівські втрати й жертви були б названі на першому місці. Стріляли гітлерівці — Україна за те не відповідає.

Як показано у фільмі, група поліції з литовців і поляків у „руґатувках" стріляла по жидівських повстанцях-героях у Варшавському ґетто в 1943 році. Показано у фільмі також поляка, який взяв великі гроші, а дав жидам із ґетто лише один рвольвер, і той без набоїв. Чи за це можна обвинувачувати увесь польський народ? На території Польщі були фашистівські концтабори, значно більше, ніж на Україні, — чи це вина обох народів? Хто ж намагається кинути таке п'ятно вини — той сам себе осуджує.

У фільмі „Голокаст" старанно замовчано Совєтський Союз і його загарбницьку армію. Відомо, що совєтська армія стояла поблизу Варшави і що жидівські повстанці в ґетто знали про це та сподівалися активної допомоги з боку „русскіх братішек". Але ті „братішки", вистрілявши понад 10 000 польських офіцерів у Катині, — чекали, щоб німці вистріляли жидів, яких незабаром Сталін осудив у СССР як націю, вигадавши „змову" жидівських лікарів у Кремлі . . .

Про литовців у фільмі „Голокаст" згадано так, ніби вони всі, як народ, винні у винищуванні жидів. Це ніяк не співзвучне з правдою, але повністю співзвучне з сучасним винищуванням Литви, як країни, що його провадить Росія шляхом арештів, переслідувань литовської інтеліґенції, переселювання литовців і населювання на їх місце росіян, навіть зросійщених українців-малоросів, з метою російщення Литви (також Естонії, особливо Латвії та Білоруси). До речі, про Білорусь у фільмі не згадується, ані про саму Росію, де гітлерівці також винищували жидів, між Смолєнском, Москвою і Ленінґрадом та аж до берегів Волги включно.

Увесь „голокаст" спинився у фільмі „Голокаст" на Україні, на шкоду історичній правді та відношенню українського народу до жидів-

ського народу в часі, коли особливо необхідна взаємопошана і співпраця в обличчі особливої загрози з боку московсько-большевицького імперіялізму.

Добре, що у цім фільмі показано німку Інґу, дружину замученого в кацеті жидівського мистця із родини Вайсів. Бо тупий Гайдріх і ін. представники гітлерівського безумства — це не німецький народ. За прекрасне виконання ролі дружини Вайса акторці треба б дати нагороду. Так же переконуюче грає свою ролю кат Дорф, який аж у кінці не витримує й розколюється, бо в нім обізвалась людина. Але фантастичним перенесенням берлінця Руді в Україну в той час, коли з Берліну і на 5 кілометрів не можна було втекти від поліцаїв із бляхами на грудях; намагання кинути камінь в Україну за вбивства жидів гітлерівцями; замовчання правди про Варшавське повстання і совєтську армію; спинення жидівського „голокасту" на Україні, хоча він був і в Росії; кидання каменів на Польщу і Литву, які, як і Україна, не мали в той час власних незалежних держав, а були окупованими ворогом територіями, та подібні промахи у кіно-фільмі „Голокаст" дуже знижують, перекреслюють його не лише мистецьку, а й історичну вартість.

Д-р Петро Мірчук, український політичний історик і письменник у Америці, на доповіді для організації "Б"най Б"ріт" 12 лютого 1978 р. у Філядельфії сказав слухачам правду щодо українсько-жидівських відносин у часах Другої світової війни та зазначив, що „кругло три мільйони українців" загинули з руки Гітлера, ті, які не хотіли воювати за тюрму народів СССР і здалися в полон та були винищені голодом або ж кулями. Три мільйони жидів винищили гітлерівці в концтаборі в Авшвіці (де загинув і український поет та науковець О. Ольжич) — і три мільйони українців-полонених також винищили гітлерівці, які стріляли по українцях за те , що вони кидали хліб полоненим. Такі факти повинні б бути відомими авторам майбутніх фільмів про трагедію жидівського народу під час Другої світової війни.

Представники УККА інтервеніювали в Н.Б.С. у справі антиукраїнських закидів у фільмі „Голокаст" ще перед його показом на телевізійному екрані. Вони вказали на ряд фактів, у тому й на офіційний протест урядові Німеччини митрополита Української Греко-Католицької Церкви Кир Андрея Шептицького у Львові, в обороні жидів. Але ті відвідини 17 квітня 1978 р. нічого позитивного не дали. Дуже шкода, бо від того по-своєму потерпіли обидві сторони: і українці і жиди.

Звичайно, фільм „Голокаст" не показує причин, хто саме створив гітлерівську Німеччину, якими договорами і з ким після Першої світової війни Німеччина була підштовхнута до того, що при владі опинився геніяльний ідіот? Всього ж охопити не можна навіть у стрічці, що йде майже 10 годин.

Не охоплює цей фільм і наступних подій. Лише в кінці є натяк на Палестину. Глядач набуває переконання, що Руді Вайс, загартований важкою життєвою школою (навіть якщо вона подекуди фантастична і тому малоймовірна), добереться з Берліну не лише, як у минулому до України, а й до незалежної жидівської держави Ізраїлю. Руді Вайси будуть її творити. І українці будуть вітати її героїв. Вітали вже і вітатимуть, розуміючи, що кож-

Євген Маланюк

25-го ТРАВНЯ 1926 РОКУ

(На смерть Симона Петлюри)

Ще мить тому — весна та цвіт,
Чужинний май в співучім сонці
... І вже щось чорне криє світ —
І де ж ви, друзі-оборонці?
Наївний рух крилатих рук, —
Ні! Свиту куль не заперечать.
І тіло падає на брук,
І ось тріпочуть груди й плечі,
І очі гасить смертна мла...

Сім хижих куль. Сім стрілів зла
Зміряли в дух — влучили в тіло:
Знялись над мертвим тілом крила
І дійсність легко попливла,
Як марний, як минулий вияв, —
Бо за повіками тремтів
Співучий степ, пшеничний спів,
Полтава, прапори і Київ.

ний народ повинен мати власну державу, жити, за висловом Тараса Шевченка, „в своїй хаті".

Звичайно, не можна було й сподіватися, щоб у фільмі „Голокаст" була мова про д-ра Штерна — лікаря-жида із Вінничини, який на совєтському суді виступав у обороні прав українців на рідну мову й культуру, а коли вирвався з тюрми народів на волю — його вітали маси вільних українців у Америці.

Але автори майбутніх фільмів на жидівську тему, зокрема на тему відносин між українцями і жидами в окупованій Україні у формі УСРР, — нехай врахують кілька сучасних, історичних фактів. Перший із них: чесні у відношенні до українців жиди в Україні терплять так під окупаційним московсько-большевицьким режимом, як і українці: заборона церков і синагог, русифікація українського і жидівського дорослу, арешти, економічні нестатки, переслідування за національність і т. д. Другий факт такий: у відкритому й переданому на Захід листі „Заяві про зречення совєтського громадянства" Віталій Калиниченко із Васильківки на Дніпропетровщині писав у серпні 1977 р. про Москву, як погромника не-російських народів у СССР. Автор листа виступив також проти українців, які вислужуються перед ворожим московсько-большевицьким режимом, зрікаються рідної мови і переходять на російську. Цей тип українців відомий під назвою „малоросів". Чесні українці ставляться до „малоросів" з ненавистю чи бодай із погордою. Режим тримається в Україні на присланих русскіх і ось таких партійних апаратчиках „малоросах", які зраджують власний народ. Та не лише на русскіх і „малоросах", бо в листі В. Калиниченка читаємо:

„... Ті малороси, разом з євреями, складають більшість негуманітарних, науково-академічних апаратчиків СССР, бачимо їх серед офіцерства ... Феномен пристосуванства породжує і мерзенний тип малороса, який у всі часи посідав місця державно-партійного апарату усіх щаблів" ...

Це — крик звідти, з тюрми народів СССР, з 1977 року. Крик і осторога, як для українців, так і для жидів: будьте людьми, будьте собою — бо, за висловом знову ж таки Тараса Шевченка — „бо лихо вам буде". У кінці листа автор пише: „Портрет Сталіна вже з'явився під робочим столом чинників державно-партійного апарату. Не можна говорити про порушення Гельсінських угод у СССР, бо в Совєтському Союзі зовсім відсутні елементарні права людини і свободи".

Ніхто, ні Христос, ні Єгова, не зможе повернути життя ні родини Вайса, ні сотень тисяч безневинних жидівських дітей, винищених гітлерівцями, ні десятків тисяч европейських циган, про яких чомусь забувають шукачі правди, ні мільйонів і мільйонів людей різних націй не лише у Европі, а й у всьому світі, які загинули в роках „голокасту". Ніхто не сміє забути про ті жертви усіх народів, не лише одного. Півправда завжди була і завжди буде неправдою. По половині мосту ніхто ще не перейшов на другий беріг.

Українці, жиди, білоруси, поляки, інші народи в поневоленій так зв. комунізмом — російським імперіялізмом! — Европі, і на Кавказі, і в совєтській Азії та ін. частинах світу, як і на Кубі, — нині як ще ніколи за всю історію повинні виступати дружньо і спільно в боротьбі проти спільного ворога. Ключ до миру й справедливости на Середньому Сході лежить у Москві, — не в Тель Авіві і не Каїрі: того ключа треба відібрати спільними зусиллями. 35 літ пропагує цю ідею АБН.

Наполеон сказав, що „серце державного діяча повинне бути в голові". Застосуймо на практиці цей вислів у відношеннях між жидівським і українським народами. В окупованій Україні триває черговий „голокаст" супроти обох народів.

Закликаємо авторів кінофільму „Голокаст" побачити той черговий „голокаст" і сказати про нього правду мільйонам людей у вільній і вільнолюбній та в своїх основах — шляхетній Америці.

Коли представники УККА відвідували в Ню Йорку у квітні 1978 р. Нейшенел Бродкастінґ Корпорейшен у справі ревізії — в ім'я правди — фільму „Голокаст", директор Інформаційної Служби НБС п. Овен Комора заявив пп. Й. Лисогорові, д-рові В. Душникові, д-рові А. Лозинському та мґр. Б. Потапенкові, що „розуміє

З ВІДКРИТОГО ЛИСТА

ВІД ВІТАЛІЯ КАЛИНИЧЕНКА ДИСКРИМІНОВАНОГО ЗА ВІЛЬНОДУМСТВО, З ВАСИЛЬКІВКИ НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ, ВУЛ. ЩОРСА 2. УКРАЇНА

Після заяви про зречення сов. громадянства, читаємо:

„19 березня 1976 року я вийшов з-під варти, після відбуття десятирічного ув'язнення, якому мене піддали тільки за те, що я хотів покинути СРСР.

7 квітня 1976 року прокурор Васильківського району, Дніпропетровської области санкціонував постанову, якою я підлягав адміністративному наглядові впродовж 12 місяців за місцем мешкання, а 12 березня 1977 року цей нагляд безпідставно і незаконно було продовжено ще на 6 місяців.

Це значить — я перебуваю під домашнім арештом, для мене встановлено комендантську годину. І я постійно зазнаю морального та психічного терору.

Опріч того, 5 березня 1977 року мене було викликано до Дніпропетровського обласного управління КҐБ, де заступник начальника управління, полковник Капустін, заявив мені, що обласна прокуратура ресанкціонувала мій арешт на підставі того, що я ознайомив декілька осіб з текстом, яким повідомлялося про створення Громадських груп сприяння виконанню Гельсінкських угод в Україні та Москві. Але за словами полковника, органи КҐБ нібито покищо мене не заарештували зі своїх особистих міркувань. Того ж дня за стінами мурованого будинку КҐБ було складено протокол про оголошення мені перестереження... Тим протоколом мої дії кваліфікувалися, як „распространение политически вредных намерений", що, нібито, несуть шкоду державним інтересам і безпеці СССР.

Після того, 4 квітня цього року, за місцем моєї праці, таємно від громадськости відбувся т. зв. „збір громадськости" кількістю семи профільтрованих осіб. За задумом органів КҐБ цей „збір" повинен був ствердити від імени „громадськости" каральні дії органів КҐБ щодо мене.

Дириґував цим „збором" керівник обласного управління Кустарьов, який цього дня особисто приїхав до Васильківки. Так, Кустарьов зателефонував учасникові „збору" — т-шу Івану Демченкові, наказавши обов'язково виступити й осудити мої дії та мої національні погляди.

Десять років ув'язнення в таборах примусової праці і психіятричної тюрми я відбув не за злочин, бо напередодні арешту керувався принципом, висловленим статтею 13 Загальної Декларації прав людини. Ця стаття проголошує невід'ємне право кожної людини покидати будь-яку країну, у тому свою власну.

Тож, відбувши покарання за ці дії, я не тільки не повинен був підлягати офіційному адміністративному наглядові, а й взагалі, зважуючи статтю 13, мав би право на повну реабілітацію.

Але сов. чинники, оголошуючи себе ледве не головним ініціятором укладання і ухвалення Декларації, категорично забороняють еміґрацію з Сов. Союзу, а осіб, що прагнуть покинути СССР, таврують зрадниками батьківщини і засуджують повним обсягом драконської статті 56 КК УССР (стаття 64 КК РСФСР), за якою жертва може бути покарана 10-15-річним ув'язненням, або стратою.

Так Сов. Союз кваліфікує дії, скеровані на реалізацію права, що його проголошує стаття 13 Загальної Декларації прав людини.

вповні" українців, але фільму вже не можна змінити, бо він уже накручений.

Сподіваймось, що реальний підхід до реальних проблем як українців, так і жидів, змінять не той накручений фільм, а багато інших, які вийдуть на екрани не лише телевізії, але й самого реального життя.

У кінофільмі О. Довженка „Іван" є епізод: розлючений селянин люто б'є коня-шкапу, яка не має сил тягти плуга; шкапа повертає голову і каже: „Не туди б'єш, Іване".

Ось це саме і ми можемо сказати авторам фільму „Голокаст".

Разом з тим, внутрішня життєва атмосфера СССР стає чимдалі нестерпною.

Фактично смертному вироку піддано керівника Громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод на Україні, важкохворого інваліда війни, поета Миколу Руденка, а члена Групи, учителя історії Олексу Тихого — засуджено на довічне ув'язнення в концентраційних таборах примусової праці особливого режиму тільки за те, що вони, ідучи за принципом, ствердженим статтею 49 Декларації, і з гуманітарно-правних мотивів виявляли порушення прав людини й основних свобід, що їх передбачають пункти Прикінцевого акту наради в питаннях безпеки і співпраці в Європі, підписаного й Сов. Союзом.

Чекають на розправи ще члени Гельсінкських груп в Україні, Москві, Грузії. Систематичного цькування, морального і фізичного терору зазнають інші члени згаданих груп та їхні прихильники.

Тисячі вільнодумців перебувають в концентраційних таборах і психіятричних тюрмах за свої політичні, націнальні та релігійні переконання.

В країні відроджено культурно-ідеологічний сталінізм.

Густий туман ошуканства заволодів усі ділянки суспільного життя. Уряд, що не вірить ані в комунізм, ані в будь-який марксизм (а він твердо вірить у майбутню світову імперію — Велику Росію) обдурює народ, обіцяючи йому колись подати вдостань ситої їди. Обдурює своїх керівників робітник, ставши членом комуністичної партії, лише заради того, щоб „прямо жити".

Серед усього народу панує страх.

Тільки через страх людей попасти в неласку партійним чинникам щастить виганяти народ вихідними днями на т. зв. „комуністичні суботники", на безплатну роботу, нібито на користь „фонду миру"... У такий робочий день люди не тільки не отримують платні за свою працю, з них ще й вираховують...

Ще більшого страху люди зазнають тоді, коли йдеться про їхні погляди, що суперечать офіційно-дозволеним; дуже рідко можна їх висказувати, бо ж священним обов'язком кожного громадянина СССР, згідно з конституцією, є донощинство, висліджування, підслуховування.

Кожного іноземця охороняють за законом... за кожним іноземним студентом обов'язкова щоденна сліжка (народ таких людей називає „актьорами") і завербовують своїх сов. студентів, які отримують вказівки від обласного чи республіканського управління КГБ.

Що це є правда, я знаю, бо, навчаючись в Київському інституті народного господарства, мене було завербовано на такого сексота і я змушений був доносити капітану КГБ Іванову про погляди і спосіб думання іноземних студентів, з якими я мешкав у гуртожитку. Наприклад, я письмово виказував громадянина Гаяни Фітіха Коне... Крістофера, громадянина з Америки, Девіса Брюса Ф., громадянина Кенії По, який свого часу був у Києві у складі делеґації, яка була на прийомі у Мао Тсе-дуна та інших.

Нехтування дотепер національної проблеми в СССР вкрай погіршує життя неросійських народів, для яких Сов. Союз, як і колишня російська імперія, є тюрмою.

На рівень державно-партійної політики поставлено русифікацію.

З тією метою кремлівськими ідеологами висунено фальшиве поняття радянського патріотизму, що суперечить економічним, духово-культурним і політичним інтересам неросійських народів...

Насаджується одностороння дружба, що повинна спрямовуватися тільки до одного друга — російського народу, єдино, тільки до нього.

Російський народ, у такому випадку, непомірно звеличується, російська мова протиставляється іншим, дарма, що проголошено рівність усіх народів і мов.

Але особливо трагічне становище українців, національне життя яких поставлено на кін.

Українську національну свідомість придушено. Внаслідок державної політики лінґвіциду, українську мову на Україні напівубито. Тепер прегарно-мелодійну нашу мову можна почути лише у найглухіших селах, з уст колгоспників, найупослідненішого шару сучасного українства.

В усіх ділянках суспільного життя (таких, як виробництво, наука, навчання, культура, управління тощо) панує російська мова.

Українці, один з найстаріших автохтонних народів в Європі, зараз мають незрівняно менше прав ніж, скажімо, чорне населення Південно-Африканської Республіки, про важке національне життя якого так багато розписується...

Народу України загрожує таке національне зникнення, яке вже сталося з понад десятьма мільйонами українців, що живуть на території РСФСР.

Україну перетворено в економічну колонію Москви. В ній розвиваються лише ті види промисловости, які конче потрібні були Росії для розвитку своєї держави — видобувна, металюрґічна, сільське господарство та деякі галузі машинобудування...

Теоретична засада про зближення — вбивство націй — має свою переємність у русифікаторській практиці КПСС.

Ліквідовано українські автокефальну православну і греко-католицьку Церкви, а замість них на Україну поширено московську православну, на чолі з московським патріярхом, хоч стаття 48 Декларації проголосила свободу висповідування своєї релігії. Згідно з Гельсінкськими угодами, Сов. Союз зобов'язаний повернути українцям їхню віру.

Членів Української комуністичної партії (т. зв. укапістів) було страчено, або замордовано у 30-их роках за те, що вони висували гасло українізації суспільного і державно-політичного життя на Україні.

Така ж доля спіткала всю чесну національно-свідому українську інтеліґенцію і найкращу частину селянства.

Щороку зменшується кількість періодичних видань, друкованих українською мовою, і збільшується кількість таких видань російською. Нанівець зведена кількість загальноосвітних шкіл з українською мовою навчання.

З метою русифікації створюються умови для міґрації населення поміж УССР та РСФСР. В Україні надалі в її Правобережжі впродовж десятків років існує хронічне безробіття, через що люди змушені виїжджати до Сибіру чи інших більше сприятливих місць Росії. Разом з тим, у РСФСР працюють вербувальні бюра для росіян, що бажають поселитися задля вигідних умов у сільській місцевості України.

Створювана тисячоліттям культура і духовне надбання українського народу паплюжиться фальшивою російською доктриною.

Навчально-виховний перебіг дошкільних, шкільних і вищих закладів, академічні студії, засоби масової інформації поставлено так, щоб придушувати національну гідність українців.

Спотворюються факти історії України, брехливо викладаються питання самобутности українського народу, походження і розвитку української мови тощо.

З іншого боку, все, що стосується Росії і російського народу, фальшується так, щоб довести велич російської імперії (СССР) і месіянську ролю російського народу.

Всебічне обдурення: ще з дитинства пересічний українець вважає, наприклад, що він з походження є росіянин-москвин, але тільки провінційний, окраїнний. Звідси, нібито, і його назва — українець.

Разом з тим українців, що набули національної свідомости, пізнали правду про свій народ і Україну, оголошують буржуазними націоналістами. Будь-яке висловлення своїх думок погрожує ув'язненням особи на тривалий термін до табору примусової праці, або психіятричної тюрми.

Як і в усі часи існування російської імперії, зараз переважна кількість політичних в'язнів СССР є українці, — патріоти, єдиною провиною яких є пізнання самого себе і любов до України.

В результаті жорстокої політики державної примусової русифікації в Україні складлися такі життєво-політичні умови, за яких люди змушені пристосовуватися до них, щоб забезпечити своє існування, а не лише щоб зробити кар'єру.

Через зневіру людей у можливість внутрішньо-політичних змін національного характеру, виник феномен пристосування.

Виникають нові речники, і нові підспівувачі, що здеморалізувавшись (чесні ґвалтують своє сумління), дують в унісон облудному голосу з Кремля.

І ті, що сидять вище, і ті, що, як кажуть, на місцях, добивають рідну матір — чи то йдеться про „наукову" розвідку, чи в ділянці літератури, чи в громадсько-політичному житті, чи, навіть, у побутовому житті.

Із феномену пристосуванства на Україні виник тип українця-малороса.

Пересічний малорос іде за течією; у політично-громадському житті він пасивний. Залишаючись за своїм характером українцем, такий малорос поступово забуває українську мову, хоч знання російської виявляє з помітною домішкою українізмів до кінця життя; через брак гуманітарних знань, він стає великоросійським патріотом і діти виховує вже росіянами (бодай, що у пашпорті вони зазначені українцями). Ті малороси разом з євреями складають більшість негуманітарних науково-академічних апаратчиків СССР, бачимо їх серед офіцерства, — сюди не належать мешканці міста і робітничих селищ, ті, які допіру вийшли з села.

Феномен пристосуванства породжує і мерзенного типа малороса, малороса, який в усі часи посідав місця державно-партійного апарату усіх щаблів, був завжди бюрократом.

Остерігаючись, щоб його не звинуватили у т. зв. буржуазному українському націоналізмі, такий малорос знищував усе, що виявляло національні ознаки...

Стан української сов. дійсности заперечує розквіт нації і навіть кожний бачить заникання національних ознак.

Щодо майбутнього держава поставила собі за мету вбивство — зникнення націй. Про минуле України українцям соромно й згадувати, бо кому приходило б в голову, що України, як держави, ніколи не було (нібито лише зараз є УССР); Київська Русь вважається за російську (у значенні московської) державу. Розмовляти українською мовою сприймається за ознаку „хохлацького" походження з південних закутків.

З другого боку — яка велич бути росіянином; ще немовлятком українець бачив фантастичний малюнок „золотобанного Кремля в столиці його батьківщини"; а ще інша велич — скоро весь світ вивчатиме російську мову!

Так прищеплюється українцям психологічний комплекс своєї меншовартости.

Разом з тим набування освіти, розвиток своєї особистости можливий тільки через російську мову і російські культурно-духові вартости.

Таким чином логічно виникає комплекс надолуження, щоб дорівнятися до „вищого" — українець вибирає шлях російської асиміляції.

Самоусвідомлена русифікація висвітлює трагічне національне становище українців. Державно-партійна політика супроти такої асиміляції — однозначна, таке явище вважається „прогресивним". Офіційні чинники заохочують до творення „науково-теоретичних" праць на тему самоусвідомленої русифікації і сприяють їх пропаганді.

Такою є наша совєтська дійсність.

Підписаний Совєтським Союзом Кінцевий акт Гельсінкської наради зазначає: „Держави-учасники будуть поважати права людини і основні свободи, у тому — свободу думки, совісти, релігії, переконань, зібрань, без розрізнення раси, статі, мови і релігії. Вони будуть сприяти і розвивати ефективно здійснення громадських, політичних, економічних, соціяльних і культурних прав і свобід"...

Але це, що сов. уряд заявляє, що СССР, нібито, повністю виконує Загальну декларацію і міжнародну конвенцію з питань громадських і політичних прав і всі пункти Кінцевого акту, свідчить, що Кремль зовсім не має наміру лібералізувати свій режим, навпаки — ми відчуваємо закрут гайок.

Портрет Сталіна вже з'явився під робочим шклом чинників державно-партійного апарату.

Не можна говорити про порушення Гельсінкських угод у СССР, бо в Совєтському Союзі зовсім відсутні елементарні права людини і свободи.

З названих причин я зрікаюся совєтського громадянства!"

ПРОРОЦТВО ТАМЕРЛАНА

Останки середньоазійського еміра і завойовника Тамерлана (перекручене прізвисько Тімура, Тімурленґа — „кульгавого") поховано п'ятсот років тому в Самарканді.

Згідно з твердженнями одного з учасників наукової експедиції о 5-ій годині ранку 22 червня 1941 року напівзнищену часом плиту над гробовцем Тамерлана совєтські науковці усунули і на плиті відчитали напис: „Якщо мій спокій порушать і останки мої повернуть на землю, найбільша з усіх воєн перейде страшною пожежею через цю країну".

В цю ж саму хвилину за 2500 миль — багато німецьких дивізій і 14.000 танків переступили кордони Совєтського Союзу.

Пророцтво Тамерлана здійснилося точно через 500 років.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У КИЄВІ

Під час травневої XIX Конвенції УНПомочі в Чікаґо делеґати й гості мали нагоду зустрітися на товариському обіді з консулом ЗСА в Україну (Українську ССР) п. Дейвідом Шварцем.

Д. Шварц, працівник Міністерства закордонних справ ЗСА, відомий економіст, який уже був на дипломатичній службі в кількох країнах, у тому і в домі неволі СССР, у Москві, — опанував дуже добре українську мову й давав вияснення та відповіді переважно українською мовою. Він свідомий, що не їде до Росії. Білорусі чи Вірменії, а їде в Україну, яка має дуже багато власних проблем.

Консул Д. Шварц, який прибув у товаристві брата інж. М. Куляса, сказав, що напередодні виїзду з родиною до столиці України Києва він відвідав чимало міст і важливих українських установ та організацій, включно з Українським Ін-том Америки в Ню-Йорку, який випозичить для американського консуляту в Києві кілька картин українських мистців, котрі живуть на Заході, зокрема в Америці — для виставки. Також будуть перманентно виставлятись у залях консуляту важливі українські видання авторів, які живуть у ЗСА. АДУК у ЗСА суґерував також показ українських документальних кінофільмів з Америки.

Американський консулят у Києві вже діє — у кімнатах готелю „Москва" в центрі Києва, і до нього приходять люди з різними справами. Будинки, де властиво має бути консулят, також у центрі міста, вже довгий час перебувають у ремонті й витворюється враження, що місцевий режим навмисне зволікає з їх перебудовою. Сподівано в тих будинках розпочнеться офіційна праця американського консуляту в 1980 р.

Американський консул Дейвід Шварц добре поінформований про становище в Україні, йому були відомі такі імена, як Мороз, Стус, Калинець та багато ін.

До головних завдань консуляту належить полагодження всіх справ американських громадян під час їх перебування в Україні, а також справ українців, які мають родини в Америці; налагодження виставок для інформації населення про життя й працю американського народу і зокрема українців у Америці; налагодження обміну студентами і професорами тощо.

До важливих завдань американського консуляту в Києві належатиме також слідкування за здійсненням совєтським режимом в Україні підписаної урядом СССР Гельсінкської умови про людські права. Президент Дж. Картер вважає цю частину діяльности консуляту за одну з найважливіших.

Американські громадяни українського походження, які могли б як туристи мати якісь труднощі в Україні, повинні звертатись до представників американського консульства в Києві, що міститься у готелі „Москва" в центрі столиці. **Л. П.**

ОСТОРОГА ПЕРЕД „ЮКРЕЇНІЄН ПРОЗ МЕНУЕЛ"

Асоціяція Діячів Української Культури в Америці остерігає батьків та педагогів українських шкіл будь-якого типу перед користуванням так зв. підручником української мови авторства Волтера Смирнова, що вийшов у Оквіллі, Онтаріо, в Канаді, за фонди МекМастер університету, під наг. „Ukrainian Prose Manual".

У цім, так зв. підручнику невідомий нам автор використав матеріяли з совєтських офіційних видань в окупованій Україні (УССР) під назвами „Літературна Україна" і „Перець". У текстах совєтських авторів збережено московський, силою накинений поневоленій Україні, правопис, без літери „ґ", зі словами такого типу як „лАмпа", „шишка" („ґуля"), „жизнь", „Європа" (треба — Европа), „ариФметика" (треба ариТметика), та ін., з фразами такого типу: „Трудящі Радянської України високо цінують" або ж „Федькович викривав реакційну політику папи римського, засуджував діяльність православної Чернівецької консисторії"... тощо.

У цім виданні зведено наклеп на творчість геніяльного українського поета-революціонера і мислителя Тараса Шевченка, із твердженням на стор. 134, що Т. Шевченко виступав „проти церкви"...

Цей так зв. підручник української мови є свідомою або несвідомою прислугою окупаційно-імперіялістичній Москві поза межами її тоталітарного засягу. У книжці є навіть покликання на совєтського орденоносного П. Тичину, який вихваляв окупаційно-московський большевицький режим в Україні блюзнірськими словами: „В сім'ї вольній, новій поминаємо сьогодні Тараса незлим тихим словом" (у 1975 році — під час дальших московських арештів і переслідувань та російщення України!).

АДУК у Америці закликає також СКВУ, КУК та УККА, як і наші наукові установи НТШ та УВАН, виступити з відповідними заявами щодо цього свідомого чи несвідомого шкідницького, антиукраїнського видання у вільній Канаді.

За Крайову Управу АДУК:
Леонід Полтава, голова
Алла Давиденко-Коссовська, секретар
Ню-Йорк травень 1978 р.

Іван Левадний

ПОЕТ УКРАЇНСЬКОГО МОРЯ

У 70-ЛІТТЯ НАРОДЖЕННЯ ПОЕТА ОЛЕКСИ ВЛИЗЬКА, РОЗСТРІЛЯНОГО МОСКВОЮ

Короткий період бурхливого піднесення українського національно-культурного життя у 19-20-х роках після закінчення визвольних змагань, коли тягар урядової цензури ще не був такий великий, а партійні опікуни та наглядачі за унапрямленням цього розвитку у відповідне річище, тодішні народні комісари освіти Олександер Шумський, а пізніше Микола Скрипник не перешкоджали розквіту мистецької творчости, призвів до великого пожвавлення в різних ділянках культури і висунув багато обдарованої творчої молоді, що пізніше, не встигши ще достатньо вдосконалитись, заплатила життям за свій ентузіязм.

Серед таких молодих поетів, яким не довелося розвинутись і творчо зрости, натомість судилось передчасно загинути, постать Олекси Влизька, багатонадійного оригінального представника поетичної молоді, людини безкрайого оптимізму та життєрадісности і кипучих поривань у часи своєї активности, здобула собі симпатії та любов своїми романтичними прагненнями до висот, до героїчних подвигів, любов'ю до моря, до неосяжних водних просторів і до мужніх сміливих людей.

Поет народився 17 лютого 1908 року в селі Коростень Старо-Руського повіту Новгородської губернії, поза межами України, в родині псаломщика Федора Влизька. На 14-му році життя внаслідок хвороби він втратив слух, а ще через рік — мову. Але це вимушене відокремлення від звуків музики життя збільшило його внутрішню зосередженість і бажання на письмі висловити свої думки та переконання, свій невгомонний молодечий запал.

Коли Влизькові було коло 16 років, він і вся родина переїхала до Києва. Якийсь час Влизько належав до комуністичної спілки молоді. Він студіював на літературному факультеті Київського інституту народної освіти і почав друкуватись в журналі професійних спілок „Обмінюймось досвідом".

На поетичні здібності юнака звернув увагу письменник Борис Антоненко-Давидович і в 1925 році видрукував його вірш „Серце на норд" у київському ілюстрованому журналі „Глобус", ч. 20. Вірш мав успіх у читачів і відтоді Влизько далі друкується по різних журналах і газетах.

Інший київський журнал „Життя і революція" вміщує в 1926 році в ч. 8 його вірш, що розкриває тугу молодого поета за великим, за незнаним, прагнення мандрівок у пущі та степи в пошуках невідомого.

Чую, чую: — обіймає жаль, —
За великим невимовна туга,
За незнаним!.. Ну, хоча б ножа
Та дорогу зоряну в подруги!

Хороше ж то в пущах і степах
Спати ночі... Міряти дороги...
...Поцілунки вітру на губах...
...Сині крила тихої тривоги...

Захопившись поетичною творчістю, Влизько вступає до молодечої письменницької організації „Молодняк" та до Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників — ВУСПП, співпрацює теж у журналі українських футуристів „Нова ґенерація".

У знаменному вірші „Дев'ята симфонія", видрукованому в 1927 році в ч. 2 журналу „Червоний шлях" Влизько, сповнений „любови буйної, гарячої", закликає любити всіх так, „щоб враз любити землю, звіря, люд і жити сонцем, тіки сонцем жити". Вірш починається палким закликом до виступу проти злоби, що її вже плекала червона влада:

Вогню, вогню! — Надлюдської любови!
Хай кров кипить у грудях молодих!
Беру тебе, о світе мій терновий,
В обійми соняшні!
Як теплий птах
І птах вогненний, облітаю серцем
По всіх світах, — над людом простягаю
Безмежні крила. — Хай приходять всі
Під їх покрови. — Як не знайдуть раю,
То знайдуть пекло молодих обіймів,
Вселюдських, сильних, що під ними злоба
Згорить на попіл...

Ці гарячі заклики: „Вогню, вогню! — Надлюдського буяння! Любови нової" кілька разів проймають вірш, розкриваючи гаряче серце автора і, разом з тим, активізуючи читачів. Поет Яків Савченко в ч. 5 журналу „Життя і революція" в 1927 р. писав про цю поезію: „Не було нічого кращого в українській поезії останнього десятиліття щодо такої шляхетности думок, такого міцного і суцільного патосного піднесення і нарешті такої широти і людяности мислення. Це тим паче вражає, що Влизькові всього 19 років".

Оптимізм і світла віра в майбутнє вже тоді проймали поезії молодого автора:

Щодня, щомісяця, щороку
ростем нестримано з-за хмар,
а дні ідуть крицевим кроком,
перегортають календар ...

Вже тоді в поета загорається велика любов до моря, до блакитних водних просторів, його манить морська далечінь, не лякають бурі і шторми. Він любить портові міста, звідки кораблі вирушають у далекі подорожі. У 1927 році той самий журнал „Життя і революція" ч. 6 друкує вірш Влизька „Порт", в якому поет звертається до тихого приморського міста зі словами привіту:

О, тихий порте мій, — вечірня заводь трансу,
що серце і думки за рейдами запер,
де віє з-поза плеч м'язистим ренесансом
та з люльок, — за димком, — пахучий канупер.

Люблю твоє лице, і ці поснулі стяги,
і скромний орнамент бетонових аркад,
... а десь такі ж, як ти, цвітуть архіпелаги, —
романтика моя залізних естокад.

Химерно!? Правда!? Так!? Яку ж ліпити норму
на серце молоде — зрадливу оболонь!?
Привіт тобі, привіт... і бурі, бурі, шторму!
У нас з тобою все... за тишею — вогонь.

Влизько не приховує свого вогненного запалу, його захоплює романтика дальніх плавань, де „цвітуть архіпелаги", пориває вільність і він на новий голос висловлює заперечення для всяких норм, неприймовних молодому серцю, натомість прагне бурі і шторму, відчуває „за тишею вогонь". У цих його запальних висловах вже бренять ледве вловимі антисовєтські нотки, які згодом зростають.

Перша збірка поезій Влизька „За всіх скажу" видання „Книгоспілки", куди ввійшли його попередні вірші, розкидані по різних журналах та газетах, вийшла в Києві в 1927 році і розкрила великий оптимізм автора, його пристрасність, бажання праці і подвигів для людей і своєї України.

Відчуваючи в собі буйну, гарячу любов до світу, до землі, до людей, любов, якої не може вмістити в своє серце і прагне її помножити, Влизько замість прологу містить у цій першій збірці райдужний оптимістичний вірш:

Крови б, крови б і сили відерцем,
Святогором понести до мас.
Якби можна помножити серце,
Я помножив би тисячу раз!

І роздав би, роздав би, роздав би,
Як проміння моєї снаги
Так щоб світ загорівся і став би
І розбив би свої береги.

Романтичний шукач Влизько кличе друзів до праці, до завзяття, до мужности, заохочує кинути сум і журбу:

НОВЕ ВИДАННЯ

Накладом Української Видавничої Спілки в Лондоні появився роман відомого письменника

Степана Любомирського

„ПРОМЕТЕЇВ ВОГОНЬ"

Особливо для молоді — широке полотно подій, які відбувалися на західньоукраїнських землях після закінчення II-ої світової війни та боротьби на життя і смерть українських патріотів з московськими наїзниками.

Книга має 544 сторінок, на доброму папері, в твердій оправі з мистецькою сорочинкою, коштує: в ЗСА і Канаді — дол. 15.00.

При гуртових замовленнях опуст. Замовлення слати на адресу: Ukrainian Publishers Ltd. 200 Liverpool Rd., London N1 1LF, England.

Тривай, тривай, о мрійний брате!
Покиньмо стуму і печаль!
З життям ще довго треба грати
І нести серце на одчай!

Вже не задзвонять, ні, шоломи
Забутих скитів і сармат!
Навіщо жаль? Новітні зломи
Бренять в оркестрові гармат!..

І ти, і він, і я — малеча
У безіменні гроз і мас!
Приймай життя без заперечень,
Бо з ним і логіка і час!

Поет не приховує, що в його грудях б'ється соняшно-гаряче серце, що його невгамовна вдача спонукає його йти вперед, не зважаючи на перешкоди:

Гей, ти, серце, — соняшно гаряче,
Гей, ти, серце, — сонцем золоте!
Від колиски невгамовна вдача —
Оселилась з нами і росте!

Понесем же, серце, голі й босі
На одчай голівоньку свою!..
(...Скоро, скоро прийде злота осінь
І повисне тишею в гаю...)

Мабуть так накреслено дороги
Та стежки зазорені мої, —
Щоб лягали вічно попід ноги
З голубого міста на гаї.

Успіх першої збірки був великий, її наклад швидко розійшовся і того самого 1927 року видавництво Всеукраїнської Спілки Пролетарських Письменників у Харкові видало її знов під назвою „Поезії". —

Раптове неперевірне газетне повідомлення в липні 1927 року, немов Влизько втопився у Дніпрі, викликало загальний сум серед читацьких мас. Визначний на той час літературознавець Володимир Коряк помістив статтю „Олекса Влизько" в харківській столичній газеті „Комуніст" 2 серпня 1927 року, висловлюючи свій жаль з приводу цієї втрати і називаючи Влизька українським „Пушкіним", що загинув на самому старті.

На вістки про свою смерть Влизько відгукнувся жартом-заявою, що він не вмер, але живе та працює і поринув у дальшу творчість. Морська романтика цілком оволодіває ним, він захоплюється величчю та красою водної стихії. „Літературна енциклопедія", до редакційної колегії якої входив і Скрипник, у 1929 році писала: „В поезії Влизька, позначеній революційним оптимізмом, переважає громадська лірика, не чужі йому і екзотичні мотиви. Формальні його шукання виявляються в деформації, руйнуванні нормативних романтичних прийомів" (том II).

У 1930 році Державне Видавництво України в Харкові випускає нову збірку Влизька „Живу, працюю". У передмові до неї автор, свідомий своєї ще поетичної недосконалости, писав, що це „тільки етап і шукання нових форм", „до синтетичної рівноваги ще далеко".

У вірші „Туман" Влизько змальовує морський краєвид, описує як „сп'янілий корабель" летить крізь хвилі і туман „між двох морів" на звук сирени над портом. Є в описі летючого корабля щось від України, нестримної і завзятої:

І тут і там вітрила волохаті, —
Суцільний дим од моря до небес
І тільки іноді прорвуться з плес
далеких сонць проміння кострубаті,

і зірвуть млу, де піняться прибої
та крутять хвилі виром карусель,
а десь летить сп'янілий корабель
між двох морів, і під, і над тобою...

Одчайдушний нічний рейд корабля під грім і серед шторму, під сміх норд-осту, що пророкує морякам загибель, зображує Влизько в поезії „Рейд".

ІЗ ВЧЕННЯ ПРОФ. ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА
(До 100-ліття народження: 1878 — 1978)

„Большевицька увага повна підозріння, насторожености й жорстокости. Большевицьке керівництво прагне до того, щоб всі освітньо-виховні установи СССР були абсолютно покірним знаряддям в їх руках, щоб у молоді виховувались виключно ті риси, які потрібні комуністичній партії у її боротьбі за панування над світом. Всякі ухилення з цього шляху большевицька влада карає найжорстокішим способом, не зупиняючись перед каторгою й розстрілами підозрілих педагогів.

Тому на большевицький ідеал треба дивитись, як на витвір комуністичної партії СССР, що має мало спільного з загальноевропейським виховним ідеалом".

За елеватором маяк
на роздоріжжі
Бур і мряк
У білій піні
наче в крейді, —
на урвищі
в зеленім рейді,
вогнями жовтими прорізуючи млу,
мов Прометей, напружує кайдани на валу
і в даль стремить,
де грім і шторм
у хаосі
первісних форм,
неначе ті титани, що повстали,
забарикаджують міжзоряні квартали
важкими хмарами,
дев'ятими валами,
розламуючи глиб під п'яними вуглами,
за гострими рефлектами
вогню.

Але моряки не бояться небезпеки, вони прямують вперед назустріч їй:

Загартовані сонцем, вітрами,
Перепливши незнані світи,
Ми не маємо стежки і брами, —
До якої прийти, —

заявляють матроси і, „серця кинувши в шторм і штилі", зневажають труднощі, рвуться вперед. Їх завзяттям і відвагою милується поет, коли вони проголошують:

Наша зброя — гартований кортик,
Наші думи — морський бурецвіт,
Наше серце — у чорному порті,
Де цвіте антрацит!

Мужнім морякам присвячує Влизько і сонети, зображуючи будні морської праці на кораблі, сміх, свист, тютюновий дим і капітана, схиленого над „рваною картою", свідомому як важко „у чорну тьму йти" і пильнувати рух корабля „як би не привести на скелю чи на камінь":

Регочуть і свистять на палубі матроси
(штурмує у бакборт важкий зелений вал),
а берег золотий зникає у провал . . .
Команда: Поворот! — Кріпити троси!

(Далі буде)

Святослав Караванський

ДО СОВІСТІ СВІТУ

Це не вірш, не гимн, не ода
І не плід віршоблудних маній,
Це жага, це мольба свободи,
Це смертельника крик останній.

Він стоїть на краю могили
І жде кулі в свій гордий череп,
Дротом руки йому скрутили
Спадкоємці Ягод і Берій.

Він стоїть на краю могили,
А в могилі — на трупах трупи,
Розум людства! Всетворча сило!
Це на тебе піднято руку!

Хто дав право людей карати
За правдиве, за щире слово,
За любов до сестри, до брата,
За любов до своєї мови?

Хто дає право, о, совість віку,
З найчесніших робити в'язнів,
А зате на чолі народу
Наставляти катів і блазнів?

Тож гляди — бережи свій череп,
Вільний розуме — Совість віку,
По тобі у космічну еру
Кулеметний вогонь відкрито!

(У виправно-трудовому таборі Явас, Мордовська АССР, 1966 р.).

Петро Кізко

СЛОВО ПРО ПРАПОР

За багнети зачепився вітер,
Синьо-злотим прапором завис.
Йшли Мазепи і Петлюри діти,
Мов у казці, звідкись узялись.
Узяли той прапор та й високо
Підняли до сонця і до зір.
І широким, дужим, пружнім кроком
Йдуть вон з цим стягом до цих пір
Він — вітрами, сонцем і грозою
Світ пітьми пронизує наскрізь.
Йдуть із ним усіх віків герої,
Без страху, утоми, зойків, сліз.

Раз узято прапор в власні руки,
Хай хоч смерть кривава загримить, —
Ми усі перейдем страдні муки,
Щоб свій прапор з рук не упустить!
Прапор слави, перемог і горя,
Крови, сліз, розпуки матерів!
Хто знайдеться, що тебе поборе,
Де є сила та, щоб ти згорів?
Під тобою — боротьба триває,
Під тобою — гори стугонять.
Сяєш ти свободою над краєм
Й вже тебе нікому не віднять!
Синьо-жовтий! Синє небо й поле
Золоте, як сонця блиск ясний.
Хай конає ворог доокола,
Коли ми з тобою йдемо в бій!

Мюнхен, 16. 3. 1967

В. Гаврилюк

У БОРАХ

Бори глухими вухами
вслухаються, хто йде,
і знов вертаються
у свій вертеп,
щоб слухати — свою стару струну,
тисячолітню глушину.
У холодок джерельний
повен радісної музики
багнеться галузкам сухим
назавжди загрузнути
і слухати і слухати —
як ллється такт води,
мов сок густий і золотий.
Збагни й затям: зупину там немає,
де музика джерельна грає.

ВОДА

І знов вода і знов я над водою,
і знов цей діялог з самим собою,
і знов цей дошт мовою поезій,
що прагне до єдиної синтези.

Але я до води не маю жалю.
Грай, грай, дзвінкий, настроєний скрипалю,
в цьому крутому лябіринті заль,
де сяють золото і срібло, і кришталь.

ВЕЧІР

День чудовий — мідяно шовковий.
Ліс шумить — „Ой Ладо, Ладо!"
Пахне зельний ладан.
Наче пастушине, рококове свято.
Сиплеться проміння — фаянсовим виноградом.
День чудовий — мідяно шовковий.

ВІРШІ ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ

НА ІНШІЙ ЗЕМЛІ

Неначе турецький султан,
Ступаю на землю Марокко:
Бреде кудись пальм караван,
Між дюнами гублячи кроки;
Старенька в старенькій чалмі
Ховається швидко за двері,
І вкутані, наче взимі —
Французькі ідуть офіцери...

Грайливе арабське письмо.
Сумні, хоч стрункі, мінарети...
Панове, ми спільно йдемо,
Та нарізно з вами поети!
В пісок заривається краб...
Йду набік задуманим кроком:
Я сам — український араб,
І я — за Марокко в Марокко!

Африка, 1953

ГВАДАЛАХАРА, 1973

(На берегах Ґвадалахари відбувались запеклі бої між національними силами Еспанії і міжнародним комуністичним збіговиськом)

По вулицях Ґвадалахари
Іде український поет.
Не чути тут більше гітари,
Давно вже не б'є кулемет.

Тут бились ворожі загони,
Гранатами виткана путь,
Лиш кров'ю маки червоні
На спогад ще й досі цвітуть.

„Скільки було тут вбито?" —
Питаю у Педра — не зна.
І стигне до другого літа
Романтика в бочці вина.

Під урвищем — річка і діти,
За урвищем — згорблений сад...
Не раз ще вас будуть ловити
Ловці з міжнародних „бриґад"...

Нехай же пливуть каравели
Із ґвадалахарських дворів
Під прапором Ізабелли —
А інших не знай прапорів!

1973

УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ
— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

ДО 100-ЛІТТЯ СЛ. П. ПРОФ. ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА (1878-1978)

Видатний педагог і психолог проф. Григорій Ващенко народився 1878 року на Полтавщині. Отримавши теологічну освіту в Полтавській духовній семінарії, а опісля високу освіту в Московській духовній академії, він з 1904 року присвятився педагогічній праці.

На полі національного виховання проф. Г. Ващенко займав, м. ін., становища викладача й доцента педагогіки й психології в Полтавському університеті, посаду директора учительської семінарії на Шведській Могилі, де він провадив чітко українську національну лінію, а в 1925 році отримав звання професора педагогіки.

В час погрому Спілки Визволення України, членом якої він був, та в час погрому Спілки Української Молоді, був проголошений „ворогом народу" та переслідуваний большевицьким режимом.

Після 2-ої Світової війни, опинившись з родиною на еміграції в Німеччині, небуденного формату науковець і педагог Григорій Ващенко був професором Українського Вільного Університету і Богословської Академії УАПЦ в Мюнхені, а з 1950 року її ректором; був дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка.

Зі СУМ-ом він тісно співпрацював, даючи цій організації основні педагогічні підстави, на яких виховувалася молодь.

Для зберігання духової спадщини свого почесного члена Григорія Ващенка Спілка Української Молоді покликала до життя Фундацію ім. Г. Ващенка, завданням якої є упорядкування й видання друком його творів, найголовнішими з яких є „Виховний ідеал", „Загальні методи навчання", „Виховання волі й характеру", „Основні лінії розвитку совєтської педагогіки й школи", „Проєкт системи освіти в самостійній Україні".

День Ювілею — 100-річчя з дня народження цього світоча українського духа й науки, хай стане особливим закликом до вшанування його пам'яті шляхом збереження його духової спадщини, і цей обов'язок тяжить в першу чергу на організаціях української молоді і науки, яким проф. Григорій Ващенко присвятив своє творче життя.

Коли б хтось із Читачів бажав спричинитися й собі до видання цінних науково-виховних праць сл. п. проф. Григорія Ващенка, прохаємо пересилати пожертви чеком або „моні-ордером" на адресу Центральної Управи СУМ, із зазначенням „Фундація Ващенка":

Ukrainian Youth Ass'n.
72 Blvd. Charlemagne
Bruxelles, 1040. Belgium

XIX КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПОМОЧІ

У травні 1978 р. в готелі „Пік Конґрес" у Чікаґо, в дусі діловости і братерської співпраці, відбулася XIX Конвенція обезпеченево-громадської установи Української Народної Помочі, створеної в 1914 р. У Конвенції взяли участь 61 делеґат із 89 мандатами-голосами, в тому з Канади, де УНП працює вже 20 років. Початкову молитву провів о. мітрат Маріян Бутринський.

Делеґати і делеґатки одностайно переобрали Головного Предсідника Володимира Мазура на наступну 4-річну каденцію, вже четверту з черги. З малими змінами був переобраний Головний Уряд: містопредсідник Лев Футала, містопредсідниця Розалія Сикута, головна фін. секретарка Анна Крупа, головний секретар Ананій Никончук; Контрольна Комісія: Петро Мицак, Богдан Мороз, Володимир Коваль; Головні Радні: Володимир Окіпнюк — голова Представництва УНП на Канаду, д-р Михайло Головатий, мґр. Орест Шудлюк, Мар'ян Кормило, Володимир Шудан, Павло Бреславець, Іван Крих, Стефанія Воробець, Іван Бутрій, інж. Богдан Грищишин.

Делеґати прибули на Конвенцію, як переможці: вперше в історії УНП було за 4 передконвенційні місяці приєднано нових членів у ЗСА і Канаді на понад півмільйона дол. обезпечення. За 4 звітові роки Установа зросла на 359 членів і на 2.176.828,00 обезпечення; майно в 1977 р. перевищило три з половиною млн. дол.: УНП має 8.900 членів, — про що й інформував у звітовій доповіді Головний Предсідник Володимир Мазур.

Конвенцію вітали усно або письмово Владика УКЦ Кир Ярослав, Владика УПЦ Константин, Духовенство, СКВУ, братські Союзи, ООЧСУ і ЛВУ та ін. центральні політично-громадські, наукові, культурні й ін. орґ-ції та установи. З Европи надійшла привітальна телеґрама від Проводу ОУН за підписом Голови Ярослава Стецька. Делеґати мали зустріч із консулом ЗСА в Україні п. Д. Шварцом.

Делеґати призначили 2 000 дол. на громадські цілі, з того 500 дол. на Фонд Оборони України, 500 дол. на АБН у 35-ліття створення, а також схвалили надання 19 стипендій із Фонду ім. Василя Шабатури. Делеґати і гості оглядали Виставку ви-

дань УНП за понад 60 літ, включно з найновішою книгою — „Історією УНП в Америці й Канаді".

Конвенцією продила Президія під головуванням д. Лева Футали; працювали також кілька вибраних Комісій. Бенкетом, що його підготував Комітет на чолі з д-ром Михайлом Головатим у Чікаго, провадив мґр. Ярослав Пришляк із Монтреалю. Страви благословив та мав коротке слово Архиєпископ Владика Константин, а кінцеву молитву провів Всч. о. прелат Петро Леськів. У бенкеті взяли участь 300 осіб. У мистецькій частині виступали ансамблі з Осередків СУМА і запрошена з Канади блискуча солістка Ганна Колесник.

У 1979 р. УНПоміч відзначатиме своє 65-ліття. Наступна XX Конвенція відбудеться в 1982 році.

ПРИВІТАЛЬНА ТЕЛЕҐРАМА ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА

ЧІКАҐО, ІЛЛ. — На ім'я д. Ярослава Загородного для Головного Предсідника УНПомочі п. Володимира Мазура надійшла 13 травня 1978 із Західньої Европи телеґрама такого змісту, з нагоди XIX Конвенції УНПомочі в Чікаго:

"НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ УСПІХІВ НАЙКОРИСНІШІЙ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ СПРАВИ УСТАНОВІ, — ВІД ПРОВОДУ ОУН.

ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО".

ТВОРЧА АКТИВНІСТЬ КОРПОРАЦІЇ „УКРАЇНСЬКА ОПЕРА"

Корпорація „Українська Опера" в Америці була створена восени 1976 р., як неприбуткова громадська культурна Установа, зачартерована в американських властей.

Корпорація нараховує на місяць червень 1978 р. до 400 звичайних членів, які вплачують 10 дол. річно, з правом виборчого голосу на Загальних зборах. Творчий колектив складається з понад 70 осіб — солістів і солісток, у тому багато талановитої молоді з вищою музичною освітою, музик, членів Балету, Оперового Хору. Проби, двічі на тиждень, є в Домі ОУВФронту в Ню-Йорку.

Корпорацією керує Дирекція: президент Галина Андреадіс, віце-президент Леонід Полтава, секретар-скарбник інж. Микола Андреадіс, Микола Голодик. Мистецький керівник і головний диригент Української Опери — маестро Лев Стругацький.

Дотепер були показані: опера „Катерина" М. Аркаса — Т. Шевченка 12.II.1977 у Коговз, Н. Й., „Катерина" — 5.III.1978 на Канадській Національній Виставці в Торонті, програма „Тисячолітній шлях України" (з 12 українських опер) 4.III.1978 у Торонті, „Катерина" 19.III.1978 в Юніондейл, Н. Й., „Тисячолітній шлях України" 1.IV.1978 в Оттаві, Канада, „Катерина" 2.IV.1978 в Монтреалі, Канада. Крім того, відбулась Новорічна Зустріч Української Опери в Ню Йорку з концертовою частиною; солістка Галина Андреадіс виступала з Ансамблем Бандуристів для американської публіки в Іст Айслін, Н. Й., з українським репертуаром 9.IV. ц.р. (диригент о. С. Пастухів), і на великому українському концерті з нагоди XI Конференції ВАКЛ у Вашінґтоні, Д. К., у травні ц. р., в супроводі Капелі Бандуристок СУМА (диригент маестро Петро Потапенко), на якому, крім міжнародних делеґацій, в тому української під проводом п-і Слави Стецько, редактора видань АБН, було багато членів Конґресу.

В процесі підготови, крім програми „Українська ніч", коли впродовж тижня буде повівати в Айзенговер Парку український прапор, — є опера „Назар Стодоля" К. Данькевича — Т. Шевченка та музкомедія „Сорочинський ярмарок".

ПОМЕР СПІВЗАСНОВНИК „КНИГОСПІЛКИ" В НЮ-ЙОРКУ

Сл. п. проф. Іван М. Крилов, співзасновник, разом із сл. п. О. Балинським, „Книгоспілки" у Н.-Й. помер після довгої недуги 8 квітня 1978 РБ, в Н.-Й., на 76 році трудолюбного життя українця-патріота. Похований, після похоронних відправ у заведенні Яреми та в Церкві всіх Святих при II-тій вул. на цвинтарі в Бавнд Бруку. Осиротив хвору дружину, вірного помічника й опікуна п-і Оксану, та всю культурну громаду.

Народжений 1902 р., він закінчив у 1925 р. Інститут Народної Освіти в Полтаві, в 1935 р. — аспірантуру в Ін-ті Педагогіки у Харкові та став кандидатом педагогічних наук; був автором українських підручників. За продовження культурно-виховної української діяльности у Харкові був 22.12. 1938 р. звільнений режимом з посади декана й зазнав політичних переслідувань з боку окупанта.

Під час Другої світ. війни розвинув велику активність у „Просвіті" в голодному Харкові, налагодив працю 22 українських шкіл, в яких навчалися понад 12 000 дітей від 7 до 14 рр., був директором Харківської Семінарії. На еміґрації працював у системі УЦДК в Німеччині.

В Америці з кількома спільниками зорганізував у 1952 р. В-во „Книгоспілку" на 9-й вул., в Ню-Йорку, де із Ол. Балинським проробив титанічну працю: вийшли там 10 тт. „Історії України-Руси" М. Грушевського, його ж 5-титомова „Історія української літератури", 20 тт. творів Івана Франка,

твори М. Коцюбинського, М. Гоголя й ін., а з нових авторів — роман „1709" (ООЧСУ закупила 500 прим. книги) та ін. книжки Л. Полтави. Разом до кінця праці „Книгоспілки" в 1968 р., вийшло 49 томів цінних видань, 22.718 сторінок друку. Українського друку в Америці, того друку, що його прекрасно мовно редаґував сл. п. проф. Іван М. Крилов. Москва через аґентів підкидала погрози нашим „Книгоспілчанам", які колись працювали, не знаючи ще себе, у В-ві „Рух" в Україні. Погроз вони не лякались і діяли доти, доки вистачало сил для праці.

Обоє вже відійшли з нашого світу — і обоє міцно вписали свої чесні імена в історію української видавничої справи та книги за океаном.

Обоє виступали, як автори вартісних інформацій та спогадів, на сторінках лондонського журналу „Визвольний шлях" та в ін. виданнях.

В. Г.

ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА ООЧСУ — 1977 РІК

(Продовження)

Збірщик: Ільницький і Квятковський; Збіркова листа ч. 27.

По 5 дол. — Мирон Ільницький, Т. Квятковський, С. Новаґівський, Фурка, Н. Кнігшицький; по 3 дол. — Д. Рунюк, А. Кушнір, М. Дякун, Т. Мегник, М. Бачара, Е. Білинський; по 2 дол. — І. Кацюба, І. Бойсорович, І. Мандзюк, С. Квітковський, Петро Тарнавський; по 1 дол. — М. Хромняк, Р. Флюхт, Біляк, Ю. Лишак.

ВІДДІЛ ЧИСЛО 7 ПАСЕЙК, НЮ ДЖЕРЗІ.

Збірщик: Стефан Андрусишин; Збіркова листа ч.28.

По 10 дол. — Стефан Андрусишин; по 5 дол. — Василь Косаревич, М. Колавин, Іван Іванків, Михайло Драйняк, С. Халупа, А. Маркович, Ярослав Петрик, І. Блиха, І. Хаука, Адам Шадура; по 3 дол. — Василь Вестерик; по 2 дол. — Вілям Своред, Іван Трельонка; по 1 дол. — І. і Н. Макар, М. Цяпа, П. Пікулович, Микола Федушинський, Федір Майор, Григорій Логан, Кухан Шевчук, Михайло Керницький.

Збірщик: Стефан Андрусишин; Збіркові листи чч.: 29 і 30.

По 10 дол. — Мошовченко, М. Копач, В. Познахівський; по 5 дол. — С. Покора, Т. Гринь, М. Чабан, Драткінский, В. Шиш, В. Гаргай, Петро Шаргай, М. Трезич, П. Лучка, М. Коцюрка; по 4 дол. — Я. Чернянський; по 2 дол. — Володимир Чупа, Ю. Кулик, Д. Мацко, Т. Хоминяк, М. Яремко, М. Падка, Осип Козак; по 1 дол. — Теодор Бендока, М. Солтис, Стефан Бабіяк.

ВІДДІЛ ЧИСЛО 8 ЧІКАҐО, ІЛ.

Збірщик: Михайло Марчук; Зборкова листа ч. 32.

По 5 дол. — Михайло Марчук, Іван Лосянович, Йосип Б. (нечітки прізвище), Василь Голод, Коваль Михайло.

Збірщик: М. Нагорняк; Збіркова листа ч. 32А.

По 8 дол. — Володимир Пеняга; по 5 дол. — І. Пасорик, М. Дубий, В. Юркевич, Катерина Крутар, Богдан Яремчук, М. Гриневич, М. Когут; по 3 дол. — М. Опалюк, М. Левицька; по 2 дол. — С. Зварич, В. Михайлишин, Василь Якубяк, Іван Стадник; по 1 дол. — Ю. Дрогомирецький, Марія Бойко, Роман Косінський, Степан Сербський, Григорій Рудак, Микола Пахорчак.

Збірщик: М. Нагорняк; Збіркова листа ч. 33.

По 10 дол. — Василь Дмитраш, Василь Кловатий; по 5 дол. — Я. Мицанка, Іван Лисик, В. Дацьо, П. Кольнук, Іван Нарпиш, В. Босий, Яків Білик, Іван Бень, П. Костів, М. Гнатів, С. Горалевський, М. Кухаришин, Микола Козицкий, Дмитро Косфиньор; по 2 дол. — Пилип Кульчицький, Антін Лис, В. Клиш, Н. С. (нечітки прізвище), П. Дріст; по 1 дол. — Халус.

Збірщик: Іван Тельвак; Збіркова листа ч. 34.

По 25 дол. — Іван Тельвак; по 10 дол. — Василь Тимчина; по 5 дол. — Іван Остапчук, М. П.

Збірщик: Михайло Вульчак; Збіркова листа ч. 35.

По 10 дол. — Михайло Вульчак; по 5 дол. — Іван Галамай, Андрій Грабас, Іван Дрозд, Юрій Коваль, Іван Ревак, нечітке прізвище, Осип Панчишин, Богдан Білоус, Теодор Дацків, Юрій Верещак, Петро Шибак, Евстахій Панчишин; по 2 дол. — Демян Стельмах, Петро Гринчишин.

Збірщик: Галя Гайдук; Збіркова листа ч. 36.

По 20 дол. — Дмитро Гайдук, Ірена Запухляк, Іван Лущак, О. Кір, нечіткий підпис: по 10 дол. — Юрій Кузик, Микола Тарабан, Михайло Папушкевич, Семен Запухляк.

Збірщик: Григорій Косович; Збіркова листа ч. 37.

По 10 дол. — Іван Дудич, М. Кучма; по 5 дол. — Г. Косович, Д. Барабан, Т. Голяш, Д. Кикіш, Д. Сень, Г. Івашків, П. Куліш, В. Кінац, М. Воробець, П. Борщ, Т. К., Іван Гулик, С. Гринішак, Петро Космуна, Юрій Юзаків, Яків Савчук, Михайло Майконич, В. Федчина, Іван і Ганя Гулики, М. Дроник.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЧО-ПОЗИЧКОВА СПІЛКА "ПЕВНІСТЬ" У ЧІКАҐО ТА ФІЛІЯ В ПАЛАТАЙН, ІЛЛ.

платить найвищу дивіденду від ощадностей, а саме:

- 5¼% від біжучих щадничих конт,
- 6¼%, 6½%, 6¾%, 7%, 7½% та 7¾% від СЕРТИФІКАТІВ,

залежно від суми та часу, на який вкладається.

- Кожне ЩАДНИЧЕ КОНТО є забезпечене ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ ФСЛІК — до суми 40.000 долярів.
- Бажаєте купити дім, господарство (фарму), чи площу, зверніться до СПІЛКИ за позикою (мортґеджом), яку одержите на дуже догідних умовах!

КОРИСТАЙТЕ З УСЛУГ, ЯКІ ДАЄ СПІЛКА „ПЕВНІСТЬ":

- ОСОБИСТІ ЧЕКИ (ЧЕКОВІ КОНТА) т. зв. „НОВ АКОУНТС".
- ПЕНСІЙНІ КОНТА — ІРА та КЮ — на яких зложені гроші відтягається від прибуткового податку.
- НЕЗАЛЕЖНО ДЕ ЖИВЕТЕ, ЩАДІТЬ ПОШТОЮ В „ПЕВНОСТІ".
- ВОГНЕТРИВАЛІ ДЕПОЗИТОВІ СКРИНЬКИ.
- ҐРОШЕВІ ПЕРЕКАЗИ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ.
- ПЛАЧЕННЯ МІСЬКИХ РАХУНКІВ за воду, газ, електрику та телефон.
- БЕЗПЛАТНЕ НОТАРІЯЛЬНЕ ЗАВІРЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

За ІНФОРМАЦІЯМИ та ПОРАДАМИ у всіх ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ просимо звертатися особисто, або телефонічно з довір'ям!

Години праці:

Понеділок:	**9 — 3 по пол.**	**Четвер:**	**9 — 3 по пол.**
Вівторок:	**9 — 3 та 6 — 8 веч.**	**П'ятниця:**	**11 — 8 веч.**
Середа:	**закрито**	**Субота:**	**9 — 1 опівдні**

932-936 N. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL. 60622 tel. (312) 772-4500

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2166 PLUM GROVERD. ROLLING MEA DOWS, ILL. 60006 TEL. (312) 991-9393

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"БУДУЧНІСТЬ"

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТҐЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5¼% ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. 3011 Caniff

Detroit, Mi. 48210 Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ, СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ҐРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТҐЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 6% дивіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення до 2.000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)

FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703

Tel.: 914-965-8560

ВІДДІЛ ЧИСЛО 9 КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Збірщик: Іван Кушнір; Збіркова листа ч. 38.

По 5 дол. — І. Рачинський, Іван Кушнір, Іван Васічко, Стефан Грицишин, Іван Лущик, Мирослав Гіряк; по 2 дол. — Мирон Гидзік, Яків Турко, Стефан Матлага, Іван Коваль; по 1 дол. — Михайло Микула, Іван Ульгурський.

Збірщик: Осип Глущик; Збіркова листа ч. 39.

По 5 дол. — Василь Матлага, Володимир Дитиняк, Йосип Глущик, Роман Глущик, Іван нечітке прізвище, Теодор Дреботій; по 2 дол. — Іван Кілик, Іван Клебан, Адам Казьо; по 1 дол. — Іван Петришин, Павло Калічинський, Юрко Глущик, Іван Брус, Іван Кусий.

ВІДДІЛ ЧИСЛО 10 ДЕТРОЙТ, МІЧ.

Збірщик: Ф. Токарчук; Збіркова листа ч. 42.

По 5 дол. — Ф. Токарчук, В. Савчин, Д. Кощельовський; по 3 дол. — Ф. Левицький, Л. Кльось; по 2 дол. — В. Процик.

Збірщик: Ф. Тимочко; Збіркова листа ч. 41.

По 10 дол. — П. Р., В. Суроватка, Микола Швед, 292 Відділ УНС; по 5 дол. — А. Микетенко, Ладик Косаренко, Іван Свистун, Михайло Грай, Богдан Пліхота, Михайло Пелянський, Осип Рудницький, Дмитро Івасишин, Г. Гарбар, М. Ціко, Евген Пеліхота, Іван Терлецький, Петро Цьопа, Евген Репета, Петро Федик, Петро Петрик, Федько Стефанюк; по 3 дол. — Йосиф Кріль.

Збірщик: др. Юрко Ровенчук; Збіркова листа ч. 43.

По 10 дол. — Юрко Ровенчук, Корнель Кац, Михайло Ласка, Остап Захарків, др. Іван Дудко, Петро Блінський, Пик Мельвік, Іван Ревенчук, Семен Копитко, Я. Стеткевич, С. Злоговський; по 5 дол. — Семен Антоник, Олекса Андріяшко, Петро Калинчук, Микола Волох, Б. Крук, Петро Кітляк, Петро Івасютяк, Петро Стецко, Петро Динурівський, Іван Віщур, Петро Новачок, Ніна Лущик, В. Коваль, Петро Демчук, В. Білик, Іван Бутрій, М. Березовський, П. Собків, Василь Антонюк; по 3 дол. — В. Мудрий, Осип Шулик, П. К.; по 2 дол. — В. Щерій, Микита Дмитрів.

Збірщик: Евген Крижанівський і Микола Ільницький; Збіркові листи чч.: 44 і 45.

По 10 дол. — Е. Крижанівський, Григорій Озарків; по 5 дол. — Володимир Кушнір, М. Воскрес, Д. Вовк, Маріян Заблонський, Петро Собків, В. Скульський, В. Яремчук, В. Тистанівський, Микола Ільницький, Ізидор Мелимука; по 2 дол. — М. Лобас, Т. Качан.

Збірщик: Микола Кавка; Збіркова листа ч. 46.

По 10 дол. — Микола Кавка, Ярослав Дужий, Степан Феденко, Степан Феденко, Володимир Рижий, Б. Федорик; по 5 дол. — М. Лента, В. Касків, Г. Когут.

ВІДДІЛ ЧИСЛО 11 ЙОНКЕРС, Н. Й.

Збірщик: Іван Нециляк; Збіркова листа ч. 47.

По 5 дол. — І. Нециляк, Н. Антошик, Ю. Музика; по 2 дол. — Г. Мурин, Г. Гусячиця, Н. Топільницький, П. Топільницький, Т. Корінь, Н. Фосій; по 1 дол. — А. Бек.

Збірщики: С. Гаврилюк, П. Русинко; Збіркова листа ч. 48.

По 10 дол. — С. Гаврилюк, І. Бундзяк, Б. Кульчицький; по 5 дол. — П. Русинко, П. Швайка, Д. Мотрук, Т. Гошко, А. Кулинич, І. Форошовський, М. Поступак; по 3 дол. — П. Вовчак, І. Дошна, А. Вегера.

Збірщики: П. Микитин, М. Муращук; Збіркова листа ч. 48.

По 10 дол. — О. Гумілович, М. Жупанський, Л. Гладчук, П. Яворський, М. Кулинич, М. Петращук, Др. Кмета; по 5 дол. — П. Микитин, М. Муращук, С. Головатий, П. Чавс, П. Костенко, М. Малих, И. Турчин, С. Турчин, О. Слойка.

Збірщики: А. Стахів, М. Сидор; Збіркова листа ч. 49.

По 5 дол. — А. Стахів, М. Сидор, Д. Глушко, С. Курила, М. Ковбасяр, Л. Кокодинський, М. Горінь, М. Ардан, Л. Футала, М. Іванів, Петро Шкафаровський, К. Мельничук, І. Макогон, В. Коцур.

Збірщики: В. Щур і Б. Вітюк; Збіркова листа ч. 50.

По 10 дол. — В. Козіцький; по 5 дол. — Ю. Ковальчик, М. Невмержицький, Р. Глушко, В. Щур, І. Булат, Б. Ковалик, Б. Закотиря, М. Зварич, М. Шашкевич, Я. Горбачевський, І. Круліковський, Б. Вітюк.

Збірщики: В. Кравець, В. Уздейчук; Збіркова листа ч. 51.

По 10 дол. — В. Кравець; по 5 дол. — В. Уздейчук, Т. Коцур, М. Барна, В. Сташевський, М. Бурчак, Я. Кіцюк, М. Бадарак; по 3 дол. — Т. Сахар.

(Закінчення буде)

"VISNYK" — "THE HERALD"
Published by Organization for Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office, New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station, New York, N. Y. 10003.